

El Evangelio según San Juan
en el
mixteco de Mixtepec

San Juan
Mixteco de Mixtepec

Versión electrónica ©Wycliffe Bible Translators, Inc. 2019
www.scriptureearth.org

Usted es libre de: Compartir – copiar, distribuir, ejecutar y comunicar públicamente la obra bajo las condiciones siguientes:

Atribución. Debe reconocer los créditos de la obra de la manera especificada por el autor o el licenciante (pero no de una manera que sugiera que tiene su apoyo o que apoyan el uso que hace de su obra).

No comercial. No puede utilizar esta obra para fines comerciales.

Sin obras modificadas. No se puede alterar, transformar o generar una obra derivada a partir de esta obra.

<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/2.5/mx/>

Tu'un va'a tsa'a Jesus ña nchaa ta Juaa

Nuu ya-kuu Tu'un inkaa ña kuchaku kue nivi

1 ¹ Ta kumani ka kuva'a nti'i kue ña'a, tsa saan yee ya-kuu Tu'un, cha ya-kuu Tu'un inkaa ya tsi Sto'o Nchuxi, cha ya-kuu Tu'un kuu ya Sto'o Nchuxi. ² Cha ya-kuu Tu'un yo'o tsa saan inkaa ya tsi Sto'o Nchuxi mancha ta kumani ka kuva'a nti'i kue ña'a. ³ Sto'o Nchuxi sa'a ya ña ya-kuu Tu'un sava'a ya nti'i kue ña'a, cha nti'i ña yee, koo ni in ña'a kuu ña nisa'a Sto'o Nchuxi tatu koo ya-kuu Tu'un. ⁴ Cha nuu ya-kuu Tu'un inkaa ña ntaa ntsitsa kuchaku kue nivi, cha meeya ña chaku ya kuu ya ya-nchii nuu na. ⁵ Cha ya-nchii yo'o nchii ya nuu ñanaa, cha ñanaa kue kuu kasia nuu ya.

⁶ Ntsio in chaa ntachuun Sto'o Nchuxi cha nani ra Juaa. ⁷ Chaa yo'o nikitsi ra ntakani ra, cha ntsa'a ra tu'un tsa'a ya-kuu ya-nchii, takua saan nti'i na natsinu ini na ya. ⁸ Ta Juaa yo'o kue kuu ra ya-nchii, tia kuu ra chaa ntsa'a tu'un tsa'a ya-nchii.

⁹ Cha ya-nchii yo'o nikitsi ya ñayivi cha kuu ya in ñanchii ña ntaa ntsitsa nchii, cha sa'a ya ña kutuu nuu nti'i kue nivi.

¹⁰ Cha ya-kuu Tu'un ntsikaa ya nuu ñayivi, cha kuena ntoyo ñayivi kue nintakuni na ya, vasu Sto'o Nchuxi sa'a ya ña ya-kuu Tu'un sava'a ya ñayivi. ¹¹ Nikitsi ya ñuu ya, tia kuena ñuu ya kue nintaki'in na ya. ¹² Tia nti'i kuena ntaki'in ya, cha ntsinu ini na ya, ntsa'a ya ichi nuu na ña kukuu na se'e Sto'o Nchuxi. ¹³ Cha kuu na se'e Sto'o Nchuxi, suu tsa'a ña kuni meena, ni suu tsa'a ña kuni in nivi, tia Sto'o Nchuxi sa'a ña kukuu na se'e ya.

¹⁴ Ya-kuu Tu'un ntuu ya nivi cha ntsio ya tsion. Cha ntsino ñavii ntatu ya, ñavii ntane'e ya nuu Paa ya tsa'a ña kuu ya se'e mitu'un ya, cha itsitu so ñava'a ini ya cha stuu ya nuu ko ña kuu ya yantaa.

¹⁵ Ta Juaa ntsa'a ra tu'un tsa'a ya cha nikachi ra:

—Tsa'a chaa yo'o kuu ña ka'an yu: Ya-vatsi chi sata kuu ya ka'nu ka kuu susaan mee, vari tsa saan ka yee ya susaan mee. Su'a nikachi ta Juaa.

¹⁶ Nuu kua'a nchu'a so ñava'a ini ya ntane'e ko ñava'a ta kii ta kii.
¹⁷ Vari Moises ntsa'a ra tu'un ña ntsaki Sto'o Nchuxi nuu ko, tia Jesucristo stuu ya ñava'a ini ya tsi ñantaa nuu ko. ¹⁸ Ni in na kue nitsini Sto'o Nchuxi, cha ya-kuu mitu'un Se'e kuu ya stuu Sto'o Nchuxi nuu ko, cha mee tuku ya kuu Sto'o Nchuxi cha intu'u ya xiin Paa ya.

Ta Juaa, chaa skuantucha, ntakani ra ana kuu ra

¹⁹ Ño'o kuu tu'un ña ntakani ta Juaa, ta kuena judio kuena kumi chuun ñuu Jerusalen, ntachuun na kue sutu tsi kue chaa levita takua nantakatu'un kuera ta Juaa ana kuu ra. ²⁰ Sara ntakani ntaa ta Juaa takua nti'i na nakutunini na cha nikachi ra:

—Suu mee kuu Cristo, ya vatsi skaku yoo.

²¹ Sara nintakatu'un tuku na ra:

—¿Ana kuu, xani? ¿A kuu nti ta Elias?*

Cha nikachi ra:

—Suu meera kuu,

Sara nintakatu'un tuku na:

—¿A kuu chaa ka'an yu'u nuu Sto'o Nchuxi, chaa nchatu kue?

Cha ntanchiko ne'e ra:

—A'an.

²² Sara nikachi kuena:

—¿Ana kuu, xani? Vari tsini ñu'u ntakua'a kue tu'un nuu kuena ntachuun kue. ¿Nchii kachu tsa'u, xani?

²³ Sara nikachi ra:

—Mee kuu in ntusu yu'u ña kana nuu che'e: “Ntasantaa ichi Sto'o”, tono nikachi nti ta Isaia, chaa ntsika'an yu'u nuu Sto'o Nchuxi.

²⁴ Cha kuena ntachuun kuena fariseu, takua naka'an na tsi ta Juaa,

²⁵ cha nintakatu'un na ra:

—¿Chanu va'a skuantucha ku kue nivi, tatu suu Cristo kuu, cha ni suu Elias kuu, cha ni suu chaa ka'an yu'u nuu Sto'o Nchuxi kuu?

²⁶ Sara ntanchiko ne'e ta Juaa yo'o su'a:

—Mee skuantucha tsi chikuii, tia ma'i koyu inkaa in na ña kue meekoyu ntsini koyu, ²⁷ cha kuu ya ya-vatsi chinuu, cha ka'nu ka kuu ya susaan mee, ña ni kue tsinu yu saña ntsitsa ya.

***1:21** Ta Elias ntsikuu ra in chaa ntsika'an yu'u nuu Sto'o Nchuxi ta tsa na'a.

²⁸ Nti'i ño'o nikuu ñuu Betania, inka tsio yu'u yucha Jordan, nuu skuantucha ta Juaa kue nivi.

**Ta Juaa, cha-skuantucha, ntakani ra ña Jesus kuu ya tono
ntikachi Sto'o Nchuxi**

²⁹ Sara ta inka kii, ta Juaa ntsini ra ña Jesus kuyachi ya vatsi ya, cha nikachi ra:

—¡Kunchee koyu ña yo'o vatsi ya-kuu tono in ntikachi lu, kiti tsa'a Sto'o Nchuxi takua nantoo kuachi nti'i kue nivi! ³⁰ Cha tsa'a ya yo'o kuu ña nika'an yu ta nikachi yu: “Ya-vatsi chi sata kuu ya-ka'nu ka kuu susaan mee, vari tsa saan ka yee ya susaan mee.” ³¹ Mee ntsini yu ana kuu ya, tia vatsi skuantucha kue nivi ñuu Israel tsi chikuii takua saan nakuni na ana kuu ya.

³² Sara ntakani tuku ta Juaa su'a:

—Ntsini yu Espiritu Sto'o Nchuxi ña nui antivi tono in sata sara ntsikuntu'i soko ya cha nikintoi tsi ya. ³³ Cha mee ntsain ka kuni yu ana kuu ya, tia ya ntachuun yu skuantucha tsi chikuii nikachi ya tsiin: “Ya kunkunu nuu Espiritu yu soko ya cha kunkintoi tsi ya, yaka kuu ya kuskuantucha tsi Espiritu yu.” ³⁴ Cha mee ra ntsini yu ña nuu Espiritu Sto'o Nchuxi soko ya, cha tsa'a tu'un ña kuu ya Se'e Sto'o Nchuxi.

Kue chaa xi'na ñu'u nikana Jesus takua kutakaa na ya

³⁵ Sara ta inka kii, ta Juaa inkaa tuku ra suu ni ika tsi uvi kue chaa ntakaa ra. ³⁶ Cha nuu ntsini ra ña Jesus kuaya'a ya ika, nikachi ra:

—¡Kunchee koyu, yaka kuu tono in ntikachi lu, kiti tsa'a Sto'o Nchuxi!

³⁷ Cha nuu ntsini so'o ntintuu kue chaa ntakaa ra ña nikachi ra, sara ntakutakaa kuera Jesus. ³⁸ Sara Jesus ntakunchee ya cha ntsini ya ña ntakaa kuera ya sara nintakatu'un ya kuera:

—¿Nchii kuni koyu?

Sara nikachi kuera:

—Rabi, ¿nchii kintoo ni?

Rabi kunia kachia Mestru.

³⁹ Sara ntanchiko ne'e Jesus:

—Na'a ra kunu.

Sara ntsa'an kuera sara ntsini kuera nchii kintoo ya cha nikintoo kuera tsi ya tsini saan, vari tsa kui kuaa kaa kumi tsini. ⁴⁰ Sara in kue chaa cha-ntsini so'o ña nika'an ta Juaa sara ntakutanaa ra Jesus, chani ra Andres, ñani ta Simon Pedru. ⁴¹ Cha Andres yo'o ntane'e ra xi'na ñu'u ka ñani ra ta Simon cha nikachi ra:

—Ntane'e kue cha-kuu Mesias, ya vatsi skaku ko.

Mesias kunia kachia Cristo.

⁴² Sara ta Andres yo'o nchaka ra ñani ra kua'an ra nuu inkaa Jesus. Cha nuu ntsini Jesus ta Simon nikachi ya tsi ra:

—Meu kuu Simon, se'e ta Jonas, meu kunkunanu Cefas.

Cefas kui Pedru cha kunia kachia toto.

Ta kana Jesus ta Felipe tsi ta Natanael

⁴³ Sara ta inka kii, kunku'un Jesus kue ñuu kantu'u Galilea sara ntsa'an ya nuu inkaa ta Felipe cha nikachi ya:

—Kutakaa yu nako'on.

⁴⁴ Cha ta Felipe yo'o kuu ra cha-ñuu Betsaida, ñuu nuu vatsi ta Andres tsi ta Pedru. ⁴⁵ Ta Felipe yo'o ntsa'an ra ntantuku ra ta Natanael, cha nuu ntsaa ra nikachi ra tsi ra:

—Ntane'e kue ya, ya-kaa nchaa tsa'a nuu tutu ña nchaa Moises tu'un ña ntsaki Sto'o Nchuxi tsi ña nchaa kue chaa ntsika'an yu'u nuu ya. Yaka kuu Jesus, ya-ñuu Nazaret, cha kuu ya se'e ta Jose.

⁴⁶ Cha nikachi ta Natanael:

—¿A kuu kee in ña va'a nuu ñuu Nazaret?

Sara nikachi ta Felipe:

—Na'a ra kunu.

⁴⁷ Cha nuu ntsini Jesus ña kuyachi ta Natanael, nikachi ya:

—Yo'o vatsi in chaa ña ntaa ntsitsa kuu ra chaa ña ñuu Israel, cha miki sta'vi ra.

⁴⁸ Cha ta Natanael nintakatu'un ra ya:

—¿Nixi kuu ña tsini ni yu?

Sara ntanchiko ne'e Jesus:

—Ntsini yu yo ta kumani ka kana Felipe yo, ta ñantu'u titsi nta'a tumakuxi.

⁴⁹ Cha nikachi ta Natanael:

—Rabi, ¡meeni kuu Se'e Sto'o Nchuxi! ¡Meeni kuu Rey ñuu Israel!

⁵⁰ Sara nikachi Jesus:

—Tsinu inu vari nikachi yu ña ntsini yu yo ñantu'un titsi nta'a tumakuxi, tia kunkunu kueña ka'nu ka susaan ño'o.

⁵¹ Sara nikachi tuku Jesus:

—Naka'an ntaa yu nuu koyu ña kunkuni koyu ña nuna antivi, cha kunkuni koyu kue angel Sto'o Nchuxi ña kai ra nui nuu Chaa ntachuun Sto'o Nchuxi.

Ta ntsa'an Jesus viko tanta'a ñuu Kana

2 ¹ Kii uni ntsio in viko tanta'a ñuu Kana, in ñuu kantu'u Galilea. Cha ika inkaa nana Jesus. ² Cha Jesus tsi kue chaa ntakaa ya nikana kuena ra ku'un ra viko tanta'a ka, sara ntsaa kuera. ³ Cha nuu kuu viko ka nti'i vinu, sara nana Jesus nikachia tsi ya:

—Nti'i vinu.

⁴ Sara nikachi Jesus:

—Ña'á, ¿chanu va'a ka'un ño'o nuu? Ntsain ka kitsaa kii.

⁵ Sara nikachi nana ya tsi kuena iin chinchee viko ka:

—Sa'a koyu nti'i ña kunkachi se'e nuu koyu.

⁶ Cha ika iin iñu tineja yuú na'nu ta, nuu kee chikuii takua ntasavii kuena judio meena tono tsini ñu'u sa'a na, cha kuaa uni-xiko-utsi litru kee titsi in in tineja ka. ⁷ Sara Jesus nikachi ya tsi kuena:

—Skutu koyu chikuii titsi kue tineja tsaan.

Sara skutu ntaa kuena chikuii titsia. ⁸ Sara nikachi ya:

—Tava xoo ra sara ku'un sna'u ra nuu chaa nchaa viko yo'o.

Sara ntsa'an kuena sna'a na ra. ⁹ Sara ntsi'i chaa nchaa viko yo'o chikuii ncha-ntuu vinu, cha nintsini ra nchii nikitsi ra, tani kuena iin chinchee viko tsini nchii nikitsi ra. Sara nikana ra chaa ntanta'a,

¹⁰ sara nikachi ra:

—Nti'i nivi xi'na ñu'u tsa'a na vinu ña va'a ko'o kuena, cha ta tsa ntsi'i kuena kua'a ra, sana tsa'a na vinu ña nuu ka, tia meu ra nchika va'u vinu va'a ka mancha michu'mi, sana tsa'u ra.

¹¹ Ño'o kuu ña sa'a Jesus ñuu Kana, in ñuu kantu'u Galilea, cha kui ña xi'na ka'nu sa'a ya, cha tsio saan sna'a ya nchee ya, cha kue chaa ntakaa ya ntsinu ini kuera ya.

¹² Sara nuu ntsinu viko ka, sara kua'an ya ñuu Kapernaun tsi nana ya tsi kue ñani ya tsi kue chaa ntakaa ya, cha ika nintoo na tsaku kii.

Ta tava Jesus kuena xiko ini nuu inkaa veñu'u ka'nu

¹³ Cha kuyachi viko Pascua kuena judio, sara kua'an Jesus ñuu Jerusalem. ¹⁴ Sara ntsini ya ña ini nuu inkaa veñu'u ka'nu ntoyo kuena xiko stiki, tsi kuena xiko ntikachi tsi kuena xiko sata, tsi kuena intu'u sama xu'un. ¹⁵ Sara niki'in ya yo'o cha sava'a ya in chirrion takua kani ya sata kuena, sara ntatsi nti'i ya kuena xiko ntikachi tsi kuena xiko stiki, sara skana ya xu'un kuena sama xu'un cha stachi ya mesa kuena, ¹⁶ sara nikachi ya nuu kuena xiko sata:

—¡Katava koyu nti'i kue ño'o yo'o! ¡Ma ntasa'a koyu ve'e Paa yu in nuu ya'vi!

¹⁷ Sara ntaku'un ini kue chaa ntakaa ya ña kaa nchaa nuu tu'un Sto'o Nchuxi ña kachi su'a: “Tutsi xeen ini yu cha kukuiñu yu ña kue yee ña iñu'u na ve'e ni, cha ño'o kuu ña kusnaa yu.”

¹⁸ Cha kue chaa kumi chuun nuu kuena judio nintakatu'un kuera ya: —¿Nchii kuu ñaka'nu sna'u takua kuni kue ña kumu chuun ña sa'u ño'o?

¹⁹ Sara Jesus ntanchiko ne'e ya:

—Snaa koyu veñu'u yo'o, cha titsi uni kii kuntane'e ña.

²⁰ Sara nikachi kuera:

—Tsa kua'an uvi-xiko-iñu kuia ña sava'a na veñu'u yo'o, cha meu kachu ña kuntane'u ña titsi uni kii.

²¹ Tia ta nika'an Jesus tsa'a veñu'u, nika'an ya tsa'a meeya. ²² Tsa'a ñaa, ta ntachaku ya, kue chaa ntakaa ya ntaku'un ini kuera tu'un ña nika'an ya, sara ntsinu ini kuera tu'un ña kaa nchaa tsi ña nika'an ya.

Jesus tsini va'a ya anua kue nivi

²³ Cha nuu inkaa Jesus viko Pascua ñuu Jerusalem, kua'a nchu'a kue nivi ntsinu ini na ya vari ntsini na ñaka'nu sa'a ya. ²⁴ Tia Jesus kue kunchee ini ya na, vari tsini va'a ya nixi kaa nti'i kuena. ²⁵ Cha kue tsini ñu'u ya ña ntakani na nuu ya nixi kaa kue nivi, vari tsini va'a ya anua kuena.

Jesus ka'an ya tsi ta Nicodemo

3 ¹ Ntsio in chaa fariseu nani Nicodemo, cha ntsikuu ra in chaa ka'nu nuu kuena judio. ² Sara in tsikuaa ntasa'an ra nuu inkaa

Jesus sara nika'an ra nuu ya:

—Rabi, tsini kue ña Sto'o Nchuxi ntachuun ya ni takua sna'a ni nuu kue, cha koo ni in na kuu sa'a ñaka'nu sa'a ni, tatu koo Sto'o Nchuxi inkaa tsi na.

³ Cha Jesus nikachi ya:

—Ñantaa ka'an yu ña tatu in nivi ma ntakaku tsaa na, Sto'o Nchuxi ma kuu kuntsa'nu ya nuu na.

⁴ Sara nintakatu'un ta Nicodemo:

—¿Nixi kuu ña kuu ntakaku in nivi tatu tsa nia? ¿A ma kuu nti'vi tuki titsi nana ña ra ntakaku tuki?

⁵ Sara Jesus ntanchiko ne'e ya:

—Ñantaa ka'an yu nuu ni, ña na ma kaku tsi chikuii tsi Espiritu Sto'o Nchuxi, ma kuu kuntsa'nu Sto'o Nchuxi nuu na. ⁶ Na kaku nuu nivi, nivi kuu na, cha ta Espiritu Sto'o Nchuxi sa'a ña ntakaku tsaa na, kitsaa Espiritu ya cha yii ini na. ⁷ Ma kuna'a ini ni ña nikachi yu: “Tsini ñu'u so ntakaku tsaa na.” ⁸ Tachi tsa'i nchii ni kunia, cha chaku tsa'i, tia ntsino nchii tsio vatsia ni nchii tsio kua'in. Saan kikuu nti'i kuena kaku nuu Espiritu Sto'o Nchuxi.

⁹ Sara nintakatu'un tuku ta Nicodemo:

—¿Nixi kuu ña kuu ntakaku na nuu Espiritu Sto'o Nchuxi?

¹⁰ Sara Jesus ntanchiko ne'e ya:

—Meeni ña kuu ni mestru kue nivi ñuu Israel, ¿a kue tsitu nini ni ño'o? ¹¹ Ñantaa ka'an yu nuu ni ña ka'an kue tsa'a ña tsini kue, cha ntakani kue ña ntsini tsi nuu kue, tia kue tsinu ini kueni ña ka'an kue. ¹² Tatu ni kue tsinu ini kueni ta ka'an yu tsa'a ña yee ñayivi yo'o, ¿nixi kuu ña kuntsinu ini kueni ta kunka'an yu tsa'a ña yee antivi? ¹³ Ni in na kue nikaa antivi, mitu'un ya nuu antivi, ya kuu mee, Chaa ntachuun Sto'o Nchuxi. ¹⁴ Cha tonon tane'e Moises koo ña sava'a ra nuu che'e, saan kuntane'e Sto'o Nchuxi mee, Chaa ntachuun ya, ¹⁵ takua nti'i kuena kuntsinu ini yu, ma ntoñu'u na cha kuntane'e na ña koo na icha'ncha —su'a nikachi Jesus.

¹⁶ Vari saan stuu Sto'o Nchuxi ña kuu ini ya kue nivi yee ñayivi, ña ntsa'a ya mitu'un xini Se'e ya, takua nti'i kuena kuntsinu ini Se'e ya ma ntoñu'u na cha kuntane'e na ña koo na icha'ncha. ¹⁷ Cha Sto'o Nchuxi kue nintachuun ya Se'e ya takua kua'a chi'an ya kue nivi yee

ñayivi, ntachuun ya Se'e ya takua skaku ya kuena. ¹⁸ Cha kuena tsinu ini Se'e Sto'o Nchuxi koo ka chi'an nchiso na, tia kuena kue tsinu ini ya tsa nchiso na chi'an tsa'a ña kue tsinu ini na mitu'un xini Se'e ya. ¹⁹ Cha tsio saan kuu ña kunka'ncha Sto'o Nchuxi kuachi kue nivi yee ñayivi: ñanchii nikitsi ñayivi yo'o, kue nikuu ini kue nivi ña, tia nikuu ini ka na ñanaa susaan ñanchii, vari ñavá'a sa'a na. ²⁰ Cha nti'i na sa'a ñavá'a kuntasi na ñanchii, cha kue tanchaa na nuu ñanchii, vari kue kuni na ña ntatuu ña sa'a na. ²¹ Tia kuena sa'a ñantaa kuyachi na nuu ñanchii, takua nakutuu ña sa'a kuena cha kui ña kuni Sto'o Nchuxi.

Ta Juaa ntakani ra tsa'a Jesus

²² Sara Jesus kua'an ya tsi kue chaa ntakaa ya kue ñuu kantu'u ñuu Judea, cha ika nikintoo ya ke'en kii cha skuantucha ya kue nivi.

²³ Cha ta Juaa inkaa ra ñuu Enon yachi ñuu Salim cha saani skuantucha ra kue nivi, cha ika kua'a nchu'a chikuii yee, cha tsa'a kue nivi takua kuantucha na. ²⁴ Ño'o nikuu ta kumani ka kasi na ta Juaa ve'e kaa.

²⁵ Sara kue chaa ntakaa ta Juaa nikitsaá kuera tiin ta'an ra tsi in chaa judio tsa'a ña tsini ñu'u ntuvii na nuu Sto'o Nchuxi. ²⁶ Sara ntsa'an kuera ntakani ra nuu ta Juaa:

—Rabi, chaa ntsikaa tsi ni inka tsio yu'u yucha Jordan, chaa ntakani ni tsa'a, vichi ra skuantucha ra kue nivi cha kua'a nchu'a na kua'an nuu ra.

²⁷ Cha ta Juaa nikachi ra:

—Ni in nivi ma kuu ne'e na ni ña'a tatu Sto'o Nchuxi ma kua'a ya ña nuu na. ²⁸ Meekoyu ntsini so'o koyu ña nikachi yu ña mee kue kuu ya kuu Cristo, Sto'o Nchuxi ntachuun ya yu ntasnuu vatsi nuu ya.

²⁹ In viko tanta'a, chaa kumi ña'á ñákuntanta'a kuu chaa kunkukuu ii, cha chaa va'a nchaka ta'an tsi ra, cha-inkaa xiin ra, kusii ini ra ta chaa so'o ra ña ka'an cha-kuntanta'a. Cha mee kuu tono chaa va'a nchaka ta'an tsi ra, tsa'a ñaa kuacha nchu'a ra kusii ini yu. ³⁰ Cha tsini ñu'u ña ka'nu ka kuntuu ya susaan mee, cha mee kuntuuluu ka yu.

³¹ 'Ya vatsi antivi ka'nu ka kuu ya nuu nti'i nivi, cha na vatsi nuu ñu'u ncha'i kuu na na-nuu ñu'ú, cha ka'an na tsa'a ña yee nuu ñu'u ncha'i. Tia ya vatsi antivi ka'nu ka kuu ya nuu nti'i nivi, ³² cha ntakani ya ña ntsini ya tsi ña ntsichaa so'o ya, tia ni in na kue tsinu ini na ña ntakani ya. ³³ Tia kuena tsinu ini ña ntakani ya tsa'a na tu'un ña Sto'o

Nchuxi kuu ya yantaa. ³⁴ Vari ya ntachuun Sto'o Nchuxi, tu'un Sto'o Nchuxi ka'an ya, cha Sto'o Nchuxi kue tsa'a ya Espiritu ya ta kuaa ta kuaa nuu ya-ntachuun ya. ³⁵ Ya kuu Paa kuu ini ya ya-kuu Se'e, cha ntakua'a ya nti'i kue ña'a nta'a ya. ³⁶ Na tsinu ini ya kuu Se'e, kunkoo na icha'ncha, tia na kue kantsitsa ña ka'an ya kuu Se'e, ma ne'e na ña koo na icha'ncha, cha Sto'o Nchuxi kusa'a ya ña saan so kunto'o na.

Jesus ntatu'un ya tsi in ña'á ñuu Samaria

4 ¹ Kue chaa fariseu ntsini koyi ña kua'a ka kue nivi ntakaa Jesus susaan ta Juua cha kua'a ka na skuantucha ya susaan ta Juua. ² (Vasu Jesus koo na niskuantucha ya, cha kue chaa ntakaa ya kakuu cha-skuantucha na). ³ Cha nuu ntsini Jesus ña kue chaa fariseu ntsini koyi ña nikuu, nikee ya kue ñuu kantu'u Judea takua ntanchiko ya ku'un ya chi kue ñuu kantu'u Galilea. ⁴ Cha tsini ñu'u ya'a ya kue ñuu kantu'u ñuu Samaria. ⁵ Sara ntsaa ya in ñuu ña nani Sicar, ña kantu'u yachi nuu kantu'u ñu'ú ña stakoo nti ta Jacob nuu se'e ra Jose. ⁶ Cha ika inkaa pozo chikuii ña nikaan nti ta Jacob. Sara Jesus ntsikuntu'u ya yu'u pozo yo'o, vari nikuita ya ña ntsika ya, cha kui kuaa kotsuu.

⁷⁻⁸ Sara kue chaa ntakaa ya kua'an kuera ñuu ka takua ntakuaan kuera ña katsi kuera. Sara ntsaa in ña'á ñá-ñuu Samaria yu'u pozo yo'o takua tavi chikuii, cha nikachi Jesus tsian:

—Kua'a xoó chikuii nako'o.

⁹ Sara nikachi ña'á ka:

—¿Nixi kuu ña meeni ña kuu ni judio ra tsika ni chikuii ña ko'o ni nuu, cha mee ra ñá-ñuu Samaria kuu?

Saan nikachia vari kuena judio tsi kuena ñuu Samaria kue va'a ntoyo kuena.

¹⁰ Cha Jesus ntanchiko ne'e ya tu'un yo'o:

—Tatu nakunu ña tsa'a Sto'o Nchuxi, cha nakunu ana kuu cha-tsika chikuii nuu ku, cha meu kunkaku chikuii ku'u nuu cha mee kunkua'a chikuii chaku nuu ku.

¹¹ Cha nikachi ña'á ka:

—Sto'o, koo ña naa ni tava ni chikuii, cha pozo yo'o kunu nchu'i, ¿nixi kuu ña kunkua'a ni chikuii chaku nuu? ¹² ¿A ma ka'nu ka kuu ni susaan nti paa kue Jacob?, ña stakoo ra pozo yo'o nuu kue, cha yo'o ntsitsi'i ra chikuii tsi kue se'e ra tsi kue sana ra.

¹³ Cha Jesus nikachi ya:

—Nti'i kuena tsi'i chikuii yo'o, kunta-ichi tuku kuena, ¹⁴ tia na kunko'o chikuii kunkua'a mee, miki ka kunta-ichi na, vari chikuii ncha-kunkua'a nuu na, kuntuu ra ini na nuu kana kua'a nchu'a chikuii, ncha-kunkua'a ña kuchaku na icha'ncha.

¹⁵ Cha nikachi ña'á ka:

—Sto'o, kua'a ni chikuii tsaan nuu takua ma nta-ichi ka yu cha ni ma ntanchiko ka yu yo'o takua tava chikuii.

¹⁶ Sara nikachi Jesus:

—Kua'an kanu iu sara ntanchiku yo'o.

¹⁷ Cha nikachi ña'á ka:

—Koo ii.

Cha nikachi Jesus:

—Ntaa nika'un ña koo iu, ¹⁸ u'un iu ntsio cha cha-yee tsiun vichi suu iu kuu ra. Ñantaa kuu ña nika'un.

¹⁹ Cha nuu ntsini so'o ña'á ka ño'o, nikachia:

—Sto'o, tsitu nini yu ña meeni kuu ni in chaa ka'an yu'u nuu Sto'o Nchuxi. ²⁰ Kue ta'an na yata ntsintasaka'nu na Sto'o Nchuxi yuku yo'o, tia kue ntitsi na judio kachi kueni ña tsini ñu'u ntasaka'no ya ñuu Jerusalen.

²¹ Sara nikachi Jesus:

—Naka'an ntaa yu nuu ku, ña'á, ña kunkitsaa kii ña ni kue tsini ñu'u kitsi kue nivi yuku yo'o ni ña ku'un na ñuu Jerusalen takua ntasaka'nu na Paa ko, ya kuu Sto'o Nchuxi. ²² Meekoyu ntsini koyu ana ntasaka'nu koyu, tia meekue tsini kue ana ntasaka'nu kue, vari kuena judio kuu na kuntakani nixi kuu ña kunkaku kue nivi. ²³ Tia kuyachi kii, cha kii yo'o tsa nikitsai, ta kue nivi na ntaa ntsitsa ntasaka'nu na Sto'o Nchuxi, ya-kuu Paa ko, kuntasaka'nu na ya tsi espiritu tono kaa ya, ra tono kuu ya. Cha kuni ya ña kuena ntasaka'nu ya, nantasaka'nu na ya saan. ²⁴ Sto'o Nchuxi kuu ya Espiritu, cha na ntasaka'nu ya tsini ñu'u ntasaka'nu na ya tsi espiritu tono kaa ya, ra tono kuu ya.

²⁵ Sara nikachi ña'á ka:

—Tsini va'a ña ya kuu Mesias, ya skunani na Cristo, kunkitsi ya, cha ta kunkitsaa ya kusna'a ya nti'i kue ña'a yo'o nuu kue.

²⁶ Sara nikachi Jesus:

—Ya yo'o kuu mee, ya ka'an tsiun.

²⁷ Cha mii saan ntanchiko kue chaa ntakaa Jesus, sara nikuna'a ini kuera ña Jesus ntatu'un ya tsi in ña'á, tia ni in kuera kue nintakatu'un ra ya, nchii ntsika ya nui a nchii tsa'a ntatu'un ya tsian. ²⁸ Sara ña'á ka stakoi tinto'o ñá ra kuanu'i ñuu ka sara nikachia tsi kue nivi ka:

²⁹ —Na'a kueni, ra kunchee ni chaa cha-ntakani nti'i ña sa'a. ¿A suu chaa yo'o kuu ya kuu Cristo?

³⁰ Sara nikee kue nivi ñuu ka sara kua'an na nuu inkaa Jesus.

³¹ Cha ini kuu ño'o, kue chaa ntakaa ya nika'an kuera nuu ya su'a: —Rabi, sa'a ta ni ñamani, katsa'an ni.

³² Cha nikachi ya:

—Mee tsa ntsatsi nchai ña sa'a ña chaku yu, ña meekoyu ntsíni koyu.

³³ Sara kue chaa ntakaa ya nikitsaá kuera ntakatu'un tsi ta'an kuera:

—¿A nchii in na nikisia'a ña katsi ya?

³⁴ Cha nikachi Jesus:

—Ña katsa'an kuu ña sa'a ña kuni ya ntachuun yu, ña satsinu ña ntsa'a ya nuu sa'a. ³⁵ Kachi kue nivi su'a: “Kumani ka kumi yoo takua kuu ntastaka kue ña'a”, tia mee kachi yu tsi koyu ña ntane'e koyu nuu ku ra kunchee koyu ña tsa nikuu kue ña'a ña ntastee na. ³⁶ Na sachuun cha ntastaka na ña ntastee inka na, cha ki'in ya'vi na, cha kueña ntastaka na kui ña koo na icha'ncha, cha saan inuu kunkuacha na ntastee tsi na ntastaka. ³⁷ Ntaa kachi kue nivi: “In na kuu na ntastee cha inka na kuu na ntastaka”. ³⁸ Mee ntachuun koyu ku'un ntastaku nuu kue nintastee koyu; inka na kuu na sachuun cha kue meekoyu kuu na nikee va'a.

³⁹ Cha ña'á ka ntakania nuu kue nivi su'a: “Nika'an ra nuu nti'i so ña nisa'a.” Cha kua'a nchu'a kue nivi na ñuu ka ntsinu ini na ya tsa'a ña ntakani ña'á ka. ⁴⁰ Sara nikitsaa kuena nuu inkaa Jesus cha ntsika kuena ña nakintoo ya tsi kuena, sara nintoo ya uvi kii tsi kuena.

⁴¹ Cha kua'a nchu'a ka na ntsinu ini na ya tsa'a tu'un ka'an ya, ⁴² sara nikachi na tsi ña'á ka:

—Tsinu ini kue suu tani tsa'a tu'un ña ntakanu nuu kue, vari vichi ra chaa so'o kue ña ka'an ya, cha tsini kue ña meeya ntaa ntsitsa kuu ya-kuskaku kue nivi ñayivi.

Jesus stata ya se'e in chaa sachuun tsi rey

⁴³ Nuu niya'a uvi kii, nikee Jesus ñuu Samaria cha kua'an ya kue ñuu kantu'u Galilea. ⁴⁴ Cha mee Jesus nikachi ya ña mee kue nivi kue yee iñu'u na nuu in chaa ka'an yu'u nuu Sto'o Nchuxi tatu kuu ra cha-ñuu na. ⁴⁵ Cha ta ntsaa ya kue ñuu kantu'u Galilea, kue nivi yee ika va'a ntaki'in na ya, vari ntsini na nti'i ña va'a sa'a ya ñuu Jerusalen, ta ntsa'an na viko Pascua.

⁴⁶ Sara ntsaa Jesus ñuu Kana, nuu ntasa'a ya chikuii ña ntuu ra vinu. Cha ntio in chaa ñuu Kapernaun cha sachuun ra tsi rey cha ku'u nchu'a se'e ra. ⁴⁷ Cha nuu ntsini so'o ra ña nikee Jesus ñuu Judea ra ntsaa ya ñuu Galilea, ntsa'an ra nuu ya cha ntsika ra ña naku'un ya stata ya se'e ra vari tsa ntuku so kui. ⁴⁸ Sara nikachi Jesus:

—Kue meekoyu kue tsinu ini koyu tatu ma kunu ña stuu in ñaka'hu ña miki kuu nuu koyu.

⁴⁹ Sara chaa sachuun tsi rey ntsika ra nuu ya:

—Sto'o, yachi ni tsa ni, tatu koo ra kuu se'e.

⁵⁰ Sara Jesus nikachi ya:

—Kuanu'u ve'u. Se'u tsa ntuva'i.

Sara chaa yo'o ntsinu ini ra ña nika'an Jesus sara kuanu'u ra. ⁵¹ Cha ini kuanu'u ra, kue musu ra ntsata'in ra sava ichi sara nikachi kuera tsi ra:

—Se'e ni ra tsa ntuva'i.

⁵² Sara nintakatu'un ra, nchii hora ntuva'i, sara nikachi kuera:

—Takuni kuaa kaa in tsini ntsikuiin ña kana ka'ni ña.

⁵³ Sara chaa kuu tata ñaku'u ka ntaku'un ini ra ña hora saan Jesus nika'an ya: “Se'u tsa ntuva'i?”. Sara ntsinu ini ra Jesus tsi saani nti'i tuku kuena ve'e ra ntsinu ini na ya.

⁵⁴ Ño'o kuu ña uvi sa'a ya ña ka'nu kuu ta nikee ya kue ñuu kantu'u Judea ra ntsaa ya kue ñuu kantu'u Galilea.

Jesus stata ya in na kue kuu kaka

5 ¹ Cha nuu niya'a ke'en kii, kuena judio sa'a na viko ñuu Jerusalen, sara Jesus ntsa'an tuku ya ñuu ka.

² Cha yachi yuye'e nuu sia'a na ntikachi, inkaa in pila chikuii ña nani Betesda sa'an hebreo, cha ika inkaa u'un xikua ve'e, ³ cha ika iin

kua'a nchu'a kue nivi ku'u, na kuaa, na koxo tsi kuena kue kuu kaka, cha nchatu na ña nakanta chikuii ka. ⁴ Vari yee kii ra nuu in angel cha skanti chikuii ka, cha na xi'na ñu'u kee nuu ra ta kanta ra, ntuva'a na nuu nchii so kue'e nto'o na. ⁵ Cha ika ñantu'u in chaa ña tsa niketa oko-tsa'un-uni kuia ku'u ra. ⁶ Cha Jesus ntsini ya ra ña kantu'u ra ika, cha ntsiku'un ini ya ña tsa nikuna'a ku'u ra, sara nintakatu'un ya ra:

—¿A kunu ntuva'u?

⁷ Sara nikachi chaa ku'u yo'o:

—Tata, koo na chinchee yu takua keta nuu chikuii yo'o ta kanta ra, cha ta kua'an yu kunketa, inka na kuñama keta na.

⁸ Cha Jesus nikachi ya:

—Kuantakoo, ntaki'in yuvi ku ra kaku.

⁹ Cha mii saan ni ra ntuva'a chaa yo'o, cha ntaki'in ra yuvi ra sara niksaa ra tsika nuu ra.

Cha kii saan kui suatu, kii ntitatu na, ¹⁰ cha kuena judio kumi chuun nikachi na tsi chaa ntuva'a ka su'a:

—Vichi kui suatu, kue tsini ñu'u kuisu yuvi ku.^b

¹¹ Sara nikachi chaa ka:

—Na stata yu kuu na nikachi tsiin ña ntaki'in yuvi ra kaka.

¹² Sara nintakatu'un na ra:

—¿Ana kuu na nika'an ña ntaki'un yuvi ku ra kaku?

¹³ Tia chaa ka ntsini ra ana kuu na stata ra, vari Jesus niki'vi ya ma'i kue nivi iin ika. ¹⁴ Sara in nunuu ka, Jesus ntane'e ya chaa ka ini nuu inkaa veñu'u ka'nu sara nikachi ya tsi ra:

—Kunchee ña tsa ntuva'u, ma sa'a ku kuachi, tatu koo ra tsatu ka kuntu'u.

¹⁵ Sara chaa ka kua'an ra sara ntakani ra nuu kuena judio kumi chuun ña Jesus kuu ya stata ra. ¹⁶ Tsa'a ñaa, kuena judio ntantuku na Jesus takua ka'ni na ya, vari stata ya kuena ku'u kue kii suatu. ¹⁷ Cha Jesus nikachi ya su'a:

—Paa yu saan so sa'a ya ña va'a, cha saani mee saan so sa'a tuku ña.

---

^b5:10 Tu'un ña ntsaki kuena judio kachi ña kue tsini ñu'u sachuun na, ni ma kuu kuisa na niña'a kue kii suatu, vari kui kii ña tsini ñu'u ntitatu na.

¹⁸ Tsa'a ñaa, kuena judio tuchii so kuni na ka'ni na ya, suu tani tsa'a ña snaa ya tu'un ntsaki na tsa'a kii suatu, vari saani tsa'a ña kachi tuku ya ña Sto'o Nchuxi kuu Tata ya, cha in ntasa'a ya meeya tsi Sto'o Nchuxi.

Sto'o Nchuxi tsa'a ya nchee nuu Se'e ya

¹⁹ Cha Jesus nikachi ya su'a:

—Ñantaa ka'an yu ña mee kuu Se'e Sto'o Nchuxi, cha mitu'un ma kuu sa'a niña'a, sa'a tani ña nche'e ña sa'a Paa yu. Cha nti'i ña sa'a Paa yu, saani sa'a tuku ña, ²⁰ vari Paa yu kuu ini ya yu cha sna'a ya nuu nti'i so ña sa'a ya, cha kusa'a ña ka'nu ka kuu vari Paa yu kusna'a ya ña nuu, cha ño'o kusa'a ña meekoyu kunkuna'a ini koyu. ²¹ Cha tonu Paa yu ntachaku ya kuena ntsi'i cha sa'a ya ña kuchaku na, saani mee, ña kuu Se'e ya, sa'a ña kuchaku kuena kuni yu. ²² Cha Paa yu kue tsa'ncha ya kuachi ni in kue nivi, mee kunka'ncha kuachi kuena vari ntasa'a ya nti'i so nchee nuu, ²³ takua nti'i na nantachi ñu'u na mee, tonu ntachi ñu'u na Paa yu. Kuena kue ntachi ñu'u mee, kue ntachi ñu'u na Paa yu, ya ntachuun yu.

²⁴ Ñantaa ka'an yu ña kuena chaa so'o tu'un ka'an yu cha tsinu ini na ya-ntachuun yu, tsa kumi na ña koo na icha'ncha, cha ma ki'vi ka na nuu ki'vi kuena nchiso kuachi, vari tsa nine'e na ña kuchaku na icha'ncha cha ma kuu ka na. ²⁵ Ñantaa ka'an yu ña vatsi kii cha tsa nikitsai ña kuena kuu tonu na ntsi'i, kunkuni so'o na ntusu yu'u mee, ña kuu Se'e Sto'o Nchuxi, cha kuena kunkuni so'i kunkuchaku na. ²⁶ Cha nuu Paa yu ta'vi ña kuchaku nti'i na, cha saani ntasa'a ya nchee nuu, ña kuu Se'e ya, takua kua'a ña kuchaku na, ²⁷ cha ntasa'a ya nchee takua ka'ncha yu kuachi, tsa'a ña kuu Chaa ntachuun ya. ²⁸ Ma kuna'a ini koyu tsa'a ño'o, vari kunkitsaa kii ña nti'i kuena ntsi'i kunkuni so'o na tu'un ka'an yu, ²⁹ cha kunkee na nuu inkaa na. Kuena sa'a ñava'a kuntachaku na takua koo na icha'ncha, tia kuena sa'a ñavá'a kuntachaku na takua kuiso na kuachi na cha kuchi'an na icha'ncha.

Kueña tsa'a tu'un tsa'a Jesus

³⁰ Mitu'un ma kuu sa'a niña'a, tonu chaa so'o ña ka'an Paa yu, saan tsa'ncha yu kuachi cha ntaa tsa'ncha yu kuachi, vari kue sa'a ña kuni mee cha sa'a ña kuni Paa yu, ya ntachuun yu. ³¹ Tatu mitu'un mee nakua'a tu'un tsa'a, koo na kuntsinu ini ña. ³² Yee inka na tsa'a tu'un tsa'a, cha tsini yu ña ntaa ka'an na tsa'a. ³³ Kue meekoyu ntachuun

nivi ntsa'an nintakatu'un ta Juaa, cha ntsa'a ra tu'un ntaa tsa'a. ³⁴ Suu mee tsini ñu'u ña in na kua'a tu'un tsa'a, tia ka'an yu tsa'a ra takua kue meekoyu nakaku koyu. ³⁵ Cha tu'un ña ntsika'an ra ntsikui tono in ñu'u ña kai cha ntanchia, cha kue meekoyu nikuni koyu kuacha koyu tsaku ni kii tsi ñanchii ka. ³⁶ Cha ña sa'a mee kuu ña sna'a ana kuu, cha ño'o ka'nu ka kui susaan ña ntakani ta Juaa tsa'a. Ña sa'a kuu ña ntaka'ncha Paa yu nuu, cha ño'o sna'a ña meeya ntachuun yu. ³⁷ Cha saani Paa yu, ya ntachuun yu, tsa'a ya tu'un tsa'a, vasu kue meekoyu miki nitsini so'o koyu ntusu yu'u ya, ni kue nitsini koyu nixi kuu ya, ³⁸ cha kue tsa'a koyu ichi ña kintoo tu'un ya anua koyu, tsa'a ñaa kue tsinu ini koyu yu ña mee kuu na ntachuun ya. ³⁹ Va'a nchu'a skua'a koyu tu'un Sto'o Nchuxi vari ka'an koyu ña nui kunkutu'va koyu nixi kuu koo koyu icha'ncha, cha tu'un ya kuu ña ka'an tsa'a, ⁴⁰ tia meekoyu kue kuni koyu kutakau yu takua ne'e koyu ña kuchaku icha'ncha.

⁴¹ 'Kue ntuku ña ntasaka'nu na yu. ⁴² Tia tsini yu nchii nivi kakuu koyu, ña kue kuu ini ntsitsa koyu Sto'o Nchuxi. ⁴³ Mee vatsi yu'u nuu Paa yu cha kue ntaki'in koyu yu, tia tatu inka na nakitsi nuu meena, naka kuntaki'in koyu. ⁴⁴ ¿Nixi kuu ña tsinu ini koyu Sto'o Nchuxi, tatu ta'an ini koyu ntasaka'nu tsi ta'an koyu, cha kue ntantuku koyu ña nantasaka'nu ya-kuu mitu'un Sto'o Nchuxi kueyo? ⁴⁵ Ma kuka'an koyu ña mee kuu ña kunchaa kuachi kueyo nuu Paa yu. Na kunchaa kuachi kueyo kuu ta Moises, na nchatu koyu ka'an tsa'u. ⁴⁶ Vari tatu natsinu ini koyu ña nchaa nti ta Moises, saani kuntsinu ini koyu yu, vari nchaa ra tsa'a. ⁴⁷ Tia tsa'a ña kue tsinu ini koyu tu'un ña nchaa ra, ma kuu tsinu ini koyu tu'un ka'an yu.

Ta tsa'a Jesus ña katsi kua'a nchu'a kue nivi

6 ¹ Nuu niya'a ke'en kii, Jesus kua'an ya inka tsio yu'u chikui ña nani Galilea cha saani nani tuki Tiveria. ² Cha kua'a nchu'a nivi ntakaa na ya, vari ntsini na ña ka'nu sa'a ya ta stata ya kuena ku'u. ³ Sara nikaa ya in yuku tsi kue chaa ntakaa ya cha ika ntsikuntu'u ya tsi kuera. ⁴ Cha tsa kuyachi viko Pascua, in viko ña sa'a kuena judio. ⁵ Cha ta ntane'e Jesus nuu ya, ntsini ya ña nikitsaa kua'a nchu'a nivi nuu inkaa ya, sara nikachi ya tsi ta Felipe:

—¿Nchii kuntakuaan ko ña katsi nti'i kue nivi yo'o?

⁶ Cha ño'o nikachi ya takua kuni ya nchii kunkachi ra, tia tsa tsini ya nchii kusa'a ya. ⁷ Sara ntanchiko ne'e ta Felipe su'a:

—Vasu nantakuaan na paa tsi xu'un ña ne'e na ña sachuun na nuu uvi-sientu kii, vasa keti vasu xoo nakatsi kuena.

⁸ Sara ta Andres, in kue chaa ntakaa ya, cha kuu ra ñani ta Simon Pedru, nikachi ra:

⁹—Yo'o inkaa in ñasui luu cha nai u'un paa cebada^c tsi uvi chaka, tia ma keti katsi nti'i kue nivi yo'o.

¹⁰ Sara nikachi Jesus:

—Ka'an kué ña natsikuntu'u kuena.

Cha ika kaa nchu'a icha, sara ntsikuntoyo kuena, cha nuu kuena iin ika kuu kuaa u'un-mil kue chaa. ¹¹ Sara ntiin ya kue paa ka, cha nuu ntsinu ntakua'a ya ñatatsa'vi Sto'o Nchuxi, ntsa'a ya ña nuu kue chaa ntakaa ya, sara kue chaa yo'o nisatsa ra ña nuu kue nivi ntoyo ika. Cha saani sa'a ya tsi kue chaka ka, cha nine'e na nisa so kuni na.

¹² Cha nuu ntsitu titsi kuena, nikachi Jesus nuu kue chaa ntakaa ya:

—Ntastaka kué nti'i ña nintoo takua niña'a ma kunchu'a.

¹³ Sara ntastaka kuena ña cha skutu na utsi-uvi tsika vichi paa ña nintoo nuu nti-u'un paa cebada. ¹⁴ Cha nuu ntsini kue nivi ña ka'nu sa'a Jesus, nikachi na:

—Ñantaa ntsitsa chaa yo'o kuu ya ka'an yu'u nuu Sto'o Nchuxi, ya nikachi ta Moises kunkitsi ñayivi.

¹⁵ Tia Jesus tsini ya ña tuchii so kusa'a na ña kukuu ya rey, tsa'a ñaa nikee tuku ya kua'an ya yuku takua kunkaa mitu'un ya.

Jesus tsika ya nuu chikuii

¹⁶ Ta kunkuaa, kuanuu kue chaa ntakaa Jesus yu'u chikuii, ¹⁷ sara nikee kuera nuu in varku sara kuaya'a kuera nuu chikuii kua'an ra ñuu Kapernaun. Cha tsa nikuaa cha Jesus koo ya kitsaa nuu kuera.

¹⁸ Sara nikitsaá ni'i xeen ka'nta chikuii ka vari tsika xeen tachi nuu ra.

¹⁹ Cha nuu nikukua'a kua'an kuera kuaa u'un a iñu kilometru, sara ntsini kuera Jesus tsika ya nuu chikuii ka cha kuyachi ya vatsi ya nuu varku kuera sara niyu'u nchu'a kuera. ²⁰ Tia Jesus nikachi ya tsi kuera:

—!Mee kui, ma yu'u koyu!

---

^c6:9 Cebada kui in ntiki ña kaa tono kaa triu, cha triu ya'vi ki susaan cebada.

²¹ Sara nikuacha kuera ntaki'in ra ya nuu varku ka, sara mii saan ni ra ntsaa kuera nuu kua'an kuera.

Ntantuku kue nivi Jesus

²² Cha kii xchaan, kue nivi na ntoyo inka tsio yu'u chikuii, ntsini na ña mitu'un in varku ntsikaa yu'u chikuii ka cha kue nitsini na kee Jesus ku'un ya tsi kue chaa ntakaa ya ta nikee kuera kua'an ra. ²³ Cha ntsaa sava kue varku ña vatsi ñuu Tiveria, ntsai yachi nuu ntsitsa'an kuena ta ntakua'a ya ñatatsa'vi nuu Sto'o Nchuxi tsa'a paa. ²⁴ Cha nuu ntsini na ña ni Jesus ni kue chaa ntakaa ya koo na iin ika, sara nikaa na nuu kue varku ka sara kua'an na ñuu Kapernaun takua ntantuku na ya.

Jesus kuu paa ña sa'a ña kuchaku na

²⁵ Cha nuu ntsaa na inka tsio yu'u chikuii ka, ntane'e na Jesus sara nintakatu'un na ya:

—Rabi, ¿a tsa nikuna'a nikitsaa ni yo'o?

²⁶ Cha nikachi Jesus:

—Naka'an ntaa yu nuu koyu, ña ntantuku koyu yu vari nine'e koyu ña ntsatsi koyu mancha ntsitu titsi koyu cha suu tsa'a ña ntsitu nini koyu ña ka'nu sa'a. ²⁷ Ma ntuku nchee koyu takua ne'u nchai ña ti'vi, tia ntuku nchee koyu takua ne'u nchai ña sa'a ña koo koyu icha'ncha. Cha nchai yo'o kunkua'a mee, ña kuu Chaa ntachuun Sto'o Nchuxi, vari meeya kuu Paa yu, ya stuu ña yu'u nuu ya vatsi.

²⁸ Sara nintakatu'un na ya:

—¿Nchii tsini ñu'u sa'a kue takua sa'a kue ña kuni Sto'o Nchuxi?

²⁹ Sara ntanchiko ne'e Jesus:

—Ña kuni Sto'o Nchuxi sa'a koyu kuu ña tsinu ini koyu mee, ya ntachuun Sto'o Nchuxi.

³⁰ Sara nikachi kuena:

—¿Nchii kuu ña ka'nu sna'a ni nuu kue takua saan nakuni kue ra natsinu ini kue ña ka'an ni? ¿Cha nchii kuu ña sa'a ni? ³¹ Kue ta'an kuena yata ntsatsi kuena maná ta ntsika na nuu che'e, tono kaa nchaa nuu tu'un ya: “Ntsa'a ra paa antivi ntsatsi kuena.”^d

³² Cha nikachi Jesus su'a:

—Naka'an ntaa yu nuu koyu ña suu Moises kuu cha-nitsa'a paa antivi katsi kuena, tia Paa yu kuu ya tsa'a paa ntsitsa vatsi antivi nuu koyu.³³ Vari paa ña tsa'a Sto'o Nchuxi kuu ña nuu antivi cha sa'i ña kuchaku ntsitsa kue nivi ñayivi.

³⁴ Sara nikachi na:

—Tata, ntikii so kua'a ni paa ka nakatsi kue.

³⁵ Cha Jesus nikachi ya:

—Mee kuu paa ña sa'a ña kuchaku na. Na vatsi nuu miki ka ntakuu na soko, cha na tsinu ini yu miki ka nta-ichi na.³⁶ Tia tsa nikachi yu nuu koyu ña kue tsinu ini koyu yu vasu ntsini koyu yu.³⁷ Nti'i na tsa'a Paa yu nuu, vatsi na nuu, cha nti'i na vatsi nuu, ma tatsi na.³⁸ Vari kue ninuu antivi takua sa'a ña kuni yu, vatsi sa'a ña kuni ya ntachuun yu.³⁹ Cha ña kuni ya ntachuun yu kuu ña ma stoñu'u ni in na ntsa'a ya nuu, cha kuni ya ña kuntaschaku yu na kii santii.⁴⁰ Vari Paa yu kuni ya ña nti'i na ña ntakuni ña kuu Se'e ya cha tsinu ini na yu, kunkuchaku na icha'ncha, cha kuntaschaku yu na kii santii.

⁴¹ Sara nikitsaá kuena judio ntatu'un na vari kue ta'an ini na ña Jesus nikachi ya ña kuu ya paa ña ninuu antivi.⁴² Cha nikachi kuena:

—¿A suu ño'o kuu Jesus, se'e ta Jose? Meeko tsino tata ña tsi nana ña. ¿Nixi kuu ña kachia ña ninui antivi?

⁴³ Sara nikachi Jesus:

—Ma ka'an ka koyu saan.⁴⁴ Ni in na ma kuu kitsi nuu, tatu Paa yu, ya ntachuun yu, ma kunchaka ya na kitsi na nuu, cha mee kuu ya kuntaschaku na kii santii.⁴⁵ Kaa nchaa nuu tu'un ña nchaa kue chaa ntsika'an yu'u nuu Sto'o Nchuxi: “Sto'o Nchuxi kusna'a nuu nti'i kue nivi.” Ñavi nti'i na chaa so'o ña sna'a Paa yu cha kutu'va na nuu ya, cha kitsi na nuu.⁴⁶ Ño'o kue kunia kachia ña nchii in na ntsini Paa yu, tia mitu'un mee, ña vatsi nuu ya, ntsini yu ya.⁴⁷ Ñantaa ka'an yu ña na tsinu ini yu kunkoo na icha'ncha.⁴⁸ Mee kuu paa ña sa'a ña kuchaku na.⁴⁹ Kue ta'an koyu na yata ntsi'i na, vasu ntsatsi na maná nuu che'e.⁵⁰ Tia yo'o inkaa paa ña nuu antivi cha na tsatsia ma naa na.⁵¹ Mee kuu paa yo'o ña sa'a ña kuchaku na, ña nuu antivi, cha na tsatsi paa yo'o kunkuchaku na icha'ncha. Cha paa ña kunkua'a_kui kuñu yu, ña kunkua'a_takua nakuchaku kue nivi ñayivi.

¶6:32 Paa kui ña tsatsi kuena judio tono kuena yo'o ña tsatsi na staa takua kutu titsi na.

⁵² Sara kuena judio nikitsaá na tiin ta'an na vari ntasaa na tsa'a tu'un yo'o cha nikachi na:

—¿Nixi kuu ña kuu kua'i kuñu ña katso?

⁵³ Cha Jesus nikachi ya:

—Ñantaa ka'an yu ña tatu ma katsi koyu kuñu yu, ña kuu Chaa ntachuun Sto'o Nchuxi, cha ma ko'o koyu nií, ma kuchaku koyu.

⁵⁴ Na tsatsi kuñu yu cha tsi'i na nií, kunkuchaku na icha'ncha, cha kuntaschaku yu na kii santii. ⁵⁵ Vari kuñu yu kuu nchai ntsitsa, cha nií kuu ncha-ntsitsa ña kunko'o na. ⁵⁶ Na tsatsi kuñu yu cha tsi'i na nií yee na ini yu, cha mee yee yu ini na. ⁵⁷ Paa yu, ya ntaa ntsitsa chaku, kuu ya ntachuun yu, cha chaku yu vari meeya chaku ya. Cha saani kuena kunkatsi yu, kunkuchaku na vari chaku yu. ⁵⁸ Cha paa yo'o kuu ña nuu antivi, suu tono maná ña ntsatsi kue ta'an koyu na yata sara naa na. Cha na tsatsi paa yo'o kunkuchaku na icha'ncha.

⁵⁹ Cha ño'o sna'a Jesus ini ve'e sinagoga^f ñuu Kapernaun.

Jesus tsa'a ya tu'un ña sa'a ña kuchaku na icha'ncha

⁶⁰ Cha kue nivi ntakaa ya nuu ntsini so'o na tu'un yo'o, kua'a kuena nikachi na saan:

—Nchichi xeen kui ña ntaki'on tu'un yo'o, ¿ana kuu kuchaa so'í?

⁶¹ Cha Jesus tsa ntsini ya ña ntatu'un na ña kue ta'an ini na, sara nikachi ya:

—¿Tu'un yo'o a stusia koyu? ⁶² ¿Nchii kunkuu tatu nakuni koyu ña mee, Chaa ntachuun Sto'o Nchuxi, naka ku'un yu nuu tsa saan ka ntsitsintu'u? ⁶³ Espiritu ya kuu ña sa'a ña kuchaku na, cha nivi ma kuu sa'a na ño'o. Cha kue tu'un ña nika'an mee nuu koyu sa'í ña kukumi koyu Espiritu Sto'o Nchuxi, ya sa'a ña kuchaku koyu. ⁶⁴ Tia yee sava ta'an koyu ña kue tsinu ini ña ka'an yu.

Jesus nikachi ya saan vari tsa tsini ya mancha ta tsa'a ana kuu na kue tsinu ini ya cha ana kuu chaa kuntakua'a ya. ⁶⁵ Sara nikachi tuku ya:

—Tsa'a ñaa kachi yu ña ni in na ma kuu kitsi nuu, tatu Paa yu ma sa'a ya ña kitsi na nuu.

6:59 Ve'e sinagoga kuu ve'e nuu chaa so'o kuena judio tu'un Sto'o Nchuxi cha tsika ta'vi na nuu ya.

⁶⁶ Cha mancha kii saan kua'a nchu'a kuena ntakaa ya stakoo na ña kutakaa na ya, cha kue tsika ka na tsi ya. ⁶⁷ Sara Jesus nintakatu'un ya nti-utsi-uvi kue chaa ntakaa ya:

—Saani kue meekoyu, ¿a kuni koyu stakoo koyu yu?

⁶⁸ Cha ta Pedru nikachi ra:

—Sto'o, ¿ana nuu ku'un kue? Meeni kuu ya tsa'a tu'un ña sa'a ña kuchaku kue icha'ncha. ⁶⁹ Cha meekue tsinu ini kue cha tsini kue ña meeni kuu ya-íi vatsi nuu Sto'o Nchuxi.^g

⁷⁰ Sara nikachi Jesus:

—Mee ntakatsi nti-utsi-uvi koyu, tia in koyu kuu tonon tachi.

⁷¹ Kachi Jesus ño'o tsa'a Juda, se'e Simon Iscariote, vari Juda kuu ña kuntakua'a ya nta'a kuena kuntasi ya, cha kuu ra in kue nti-utsi-uvi chaa ntakaa ya.

Kue ñani Jesus kue tsinu ini koyi ya

7 ¹ Sara Jesus tsika ya ntakani ya kue ñuu kantu'u Galilea, cha kue kuni ya kunkaa ya kue ñuu kantu'u Judea, vari kuena kumi chuun nuu kuena judio kuni na ka'ni na ya. ² Cha kuyachi in viko kuena judio ña kintoo kuena ini ve'e chava.^h ³ Sara kue ñani ya nikachia tsi ya:

—Kuakee yo'o cha kua'an kue ñuu kantu'u Judea, takua kuena ntakaa yo na yee ika nakuni na ña sa'u. ⁴ Vari na kuni ña nakuni kue nivi na, kue sa'a se'e na kue ña'a. Cha tsa'a ña tsa sa'u kue ña'a yo'o, sa'a tuki nuu nti'i kue nivi.

⁵ Cha kue ñani meeya ni kue tsinu ini koyi ya. ⁶ Sara nikachi Jesus:

—Ntsain ka kitsaa kii, tia nhii kii nikuu ni kui kii va'a nuu kue meekoyu. ⁷ Koo nhii tsa'a ña kue nivi yee ñayivi kuntasi na koyu, tia mee ra kuntasi na yu, vari ka'an yu tsa'a ñavá'a sa'a na. ⁸ Kua'an kué viko, mee ra ma ku'un yu, vari ntsain ka kitsaa kii.

⁹ Saan nikachi ya nuu kuena cha nikintoo ya Galilea.

---

^g6:69 Nuun in tutu yata kaa nchaa su'a: Meeni kuu Cristo, Se'e Sto'o Nchuxi ya chaku.

^h7:2 Kunchee ni Levitico 23:33.

Jesus inkaa ya viko cha viko ka kintoo kuena ini ve'e chava

¹⁰ Cha nuu kua'an kue ñani Jesus viko¹, sara kua'an tuku Jesus viko ka, cha sa'a ya ña ma ntakuni na ya. ¹¹ Cha kuena kumi chuun nuu kuena judio ntantuku na ya viko ka, cha kachi kuena:

—¿Nchii inkaa chaa ka?

¹² Cha kue nivi iin ika ntatu'un yaa na tsa'a ya. In na kachi ña kuu ya in chaa va'a, tia inka na kachi ña sta'via kue nivi. ¹³ Tia ni in na kue ka'an ni'i tsa'a ya tsa'a ña yu'u na kuena kumi chuun.

¹⁴ Cha nuu nikusava viko, Jesus niki'vi ya ini nuu inkaa veñu'u ka'nu cha nikitsaá ya sna'a ya nuu kue nivi. ¹⁵ Sara kuena kumi chuun nuu kuena judio kuna'a ini kuena, cha kachi na:

—¿Nixi sa'a ño'o ña tsinia tu'un yo'o cha ni in na kue nisna'a nui?

¹⁶ Sara nikachi Jesus:

—Ña sna'a yu suu tu'un mee kui, tu'un ya ntachuun yu kui. ¹⁷ Cha kuena kuni ntsitsa sa'a ña kuni Sto'o Nchuxi, kunkuni ntaa na tatu tu'un sna'a yu kui tu'un Sto'o Nchuxi a ña tu'un mee kui. ¹⁸ Na ka'an tu'un meena, ntuku na ña ntuka'nu na; tia na ntuku ña ntuka'nu ya ntachuun na, naka kuu na ka'an ñantaa cha kue sta'vi na. ¹⁹ ¿A kue nitsa'a Moises tu'un ntsaki Sto'o Nchuxi nuu koyu? Tia ni in koyu kue kantsitsa nti'i ña kachia. ¿Chanu va'a kuni koyu ka'nu yu?

²⁰ Cha nikachi kue nivi:

—¡Nchaka tachi ni! Koo na kuni ka'ni ni.

²¹ Sara Jesus nikachi ya:

—Nti'i so koyu nikuna'a ini tsa'a in mitu'un ña'a ña sa'a in kii suatu. ²² Tia meekoyu cha'ncha koyu iin lu kue se'e koyu kii una ña nikaku tsi, vasu kii suatu kui. Cha saan kantsitsa koyu tu'un ña ntaka'ncha Moises, cha suu meera nitsaki ña koo saan, vari kue paa na xi'na kuu na ntsaki ña saan koi. ²³ Cha tatu cha'ncha koyu iin lu in suluu in suatu takua ma snaa koyu tu'un ña ntsaki Moises, ¿chanu va'a ntasaa koyu tsiin tsa'a ña ntasava'a nii iki kuñu in chaa kii suatu? ²⁴ Ma santaa koyu tu'un tsa'a na tono nche'u na, kuncheu nakukui in ñantaa santaa koyu tsa'a na.

7:10 Viko yo'o kuu viko ña kuena judio kintoo kuena ini ve'e chava, cha ntsisa'a na ña ñuu Jerusalen.

Jesus ka'an ya nchii vatsi ya

²⁵ Cha sava kue nivi yee ñuu Jerusalem kachi kuena:

—¿A suu ño'o kuu ña ntantuku na takua ka'ni na ña? ²⁶ Cha ika inkai ka'in nuu kue nivi cha ni in na kue tsasi ichi nui. ¿A ña kuena kumi chuun ntakuni ntaa na ña chaa yo'o kuu Cristo? ²⁷ Tia tsino nchii vatsia, tia ta kunkitsi Cristo, ni in na ma kuni nchii kunkitsi ya.

²⁸ Sara ini sna'a Jesus ini nuu inkaa veñu'u ka'nu, ni'i nika'an ya su'a:

—Ka'an koyu ña tsini koyu yu cha ka'an koyu ña tsini koyu nchii vatsi, tia kue vatsi tsa'a mee, cha ya-ntachuun yu vatsi, yaka kuu ya-ntaa, tia ntsini koyu ya. ²⁹ Tia mee ra tsini yu ya vari nuu ya vatsi cha meeya ntachuun yu.

³⁰ Sara nikuni na tiin na ya, tia ma nikuu sa'a na, vari ntsain ka kitsaa kii ya. ³¹ Cha kua'a nchu'a na ntsinu ini na ya cha kachi na:

—Ta vatsi Cristo, ¿a ka'an koyu ña kua'a ka ñaka'nu ña miki tsino kusa'a ya susaan chaa yo'o?

Kue chaa fariseu kuni ra tiin ra Jesus

³² Sara kue chaa fariseu ntsini so'o ra ña ka'an kue nivi tsa'a Jesus, sara meekuera tsi kue sutu kuntsa'nu nuu kue sutu ntachuun na kue chaa nchaa veñu'u ka'nu takua natiin na ya. ³³ Sara Jesus nikachi ya:

—Xoo ni kii kunkunkaa yu tsi koyu, sara sana kuntanchiko nuu ya-ntachuun yu. ³⁴ Kuntantuku koyu yu, tia ma ntane'e koyu yu, vari ma kuu ku'un koyu nuu kunkunkaa yu.

³⁵ Sara nikitsaa kuena judio ntakatu'un tsi ta'an kuena:

—¿Nchii kunku'un ño'o, ña meeko ma kuu ntane'e ko ña? ¿A kunku'in nuu kuena judio ntoyo inka kue ñuu tsika, cha kusna'i nuu kuena kue kuu judio? ³⁶ ¿Cha nchii kuni kachi ña nikachia: “Kuntantuku koyu yu, tia ma ntane'e koyu yu, vari ma kuu ku'un koyu nuu kunkunkaa yu”?

Yucha chikuii chaku

³⁷ Kii santii viko ka, kii ka'nu ka kui, cha kii saan Jesus ntakunchichi ya cha ni'i nika'an ya:

—¿Nchii in koyu ichi, kitsi koyu nuu cha ko'o koyu! ³⁸ Na tsinu ini yu tonoo kachi nuu tu'un Sto'o Nchuxi, mancha ini na kunkana kue yucha chikuii chaku.

³⁹ Ño'o nikachi ya tsa'a Espiritu Sto'o Nchuxi ña kunine'e kuena kuntsinu ini ya. Cha Espiritu ntsain ka kitsai vari nchaa ka ntuka'nu Jesus.

Sasiin ta'an kue nivi tsa'a Jesus

⁴⁰ Cha nuu ntsini so'o kue nivi tu'un yo'o, sava na kachi su'a:
—Ntaa ntsitsa ño'o kuu chaa ka'an yu'u nuu Sto'o Nchuxi na nchato.

⁴¹ Cha inka na kachi:

—Ño'o kuu Cristo.

Tia sava na kachi:

—A'an, vari Cristo kue vatsi ya Galilea. ⁴² Kaa nchaa nuu tu'un Sto'o Nchuxi ña Cristo kunkitsi ya nuu ntiki tata nti ta David, cha kunkaku ya ñuu Belen, ñuu nti ta David.

⁴³ Cha saan kue nivi sasiin ta'an na tsa'a Jesus. ⁴⁴ Cha sava na nikuni na kasi na ya vekaa, tia ni in na kue nisa'i.

Kuena kumi chuun kuntasi na Jesus

⁴⁵ Ta ntanchiko kue chaa nchaa veñu'u ka'nu nuu inkaa kue chaa fariseu tsi kue sutu kuntsa'nu nuu kue sutu, sara kue chaa fariseu yo'o nintakatu'un ra kuena:

—¿Chanu va'a kue nitsinchaka koyu ña kitsu?

⁴⁶ Cha ntanchiko ne'e kue chaa nchaa veñu'u ka:

—¿Ni in nivi kue nika'an tonono ka'an chaa ka!

⁴⁷ Sara nikachi kue chaa fariseu tsi kuena:

—¿A saani ntsa'a koyu meu sta'via? ⁴⁸ ¿A yee in na kumi chuun a in chaa fariseu tsinu ini ña? ⁴⁹ Tani kue nivi na kue skua'a kuu na tsinu ini ña, cha ni ntsini na tu'un ntsaki Sto'o Nchuxi, cha tsa ntoñu'u na nuu ya.

⁵⁰ Sara nikachi ta Nicodemo, in chaa kuu fariseu, cha-ntsa'an ntatu'un tsi Jesus in tsikuaa, cha nikachi ra:

⁵¹ —¿A suu su'a kachi nuu tu'un ntsaki Sto'o Nchuxi ña ma kuu kacho ña in chaa kumi ra kuachi tatu nchaa ka kuchaa so'o ko ña ntakani ra, takua saan kuna nchii kuachi kumi ra?

⁵² Sara nikachi kuera:

—¿Cha meu a ña ñuu Galilea kuu tuku? Skua'a tu'un Sto'o Nchuxi cha kunu ña ni in chaa ka'an yu'u nuu ya kue kee ra kue ñuu ña kantu'u Galilea.

⁵³ [Sara nti'i na kuanu'u na ve'e na.]

8

¹ Cha Jesus kua'an ya yuku nani Olivo.

Jesus kue chaa kuachi ya ña'á sa'a kuachi

² Sara inka kii ta ntuu ntanchiko ya ini nuu inkaa veñu'u ka'nu, sara nikuyachi kua'a nchu'a kue nivi nuu ya cha ntsikuntu'u ya cha nikitsaá ya sna'a ya nuu na. ³ Sara sava kue skuleru ley tsi kue chaa fariseu nchaka kuera in ña'á ñá ntatiin kuera sa'i kuachi tsi in chaa, cha ntsani nchichi kuera ñá ma'i nti'i kuena, ⁴ sara nikachi kuera tsi Jesus:

—Mestru, ntatiin kue ña'á yo'o ta sa'i kuachi tsi inka chaa. ⁵ Ta ntsa'a Moises tu'un nuu ko, cha ntaka'ncha ra chuun ña tsini ñu'u ka'ni kuu ko kue ña'á tsi yuú ta sa'i kuachi tsi inka chaa. Cha meeni, ¿nchii kachi ni?

⁶ Ño'o nintakatu'un na ya takua sa'a na ña nasti'vi ya tsi tu'un ña ka'an ya, cha saan kuu chaa kuachi na ya. Tia Jesus ntakutanchee ya nuu ñu'ú sara nikitsaá ya chaa ya tsi xini nta'a ya. ⁷ Nuú tuchii ntakatu'un na ya, sara ntakunchichi ya cha nikachi ya tsi kuena:

—Tatu nchii in koyu koo kuachi kumi, xi'na ku kani yuú.

⁸ Sara ntakutanchee tuku ya nuu ñu'ú cha chaa tuku ya. ⁹ Nuú ntsini so'o kuera tu'un yo'o, ta in ta in kuera nikee kua'an, cha na xi'na ñu'u kua'an kuu kue chaa ntsa'nu sana ntakaa kue chaa yucha kua'an ra. Cha nintoo mitu'un Jesus tsi ña'á ntsani nchichi na nuu ya. ¹⁰ Sara ntakunchichi ya cha nintakatu'un ya ñá:

—Nana, ¿nchii iin kuena nchaka ni nikitsaa ni yo'o? ¿A ni in na kue chaa na kuachi ni?

¹¹ Sara ntanchiko ni'i:

—Ni in na, sto'o.

Sara nikachi Jesus:

—Saani mee ma chaa kuachi ni, kua'an ni ra ma sa'a ka ni kuachi.]

7:53 Kue tu'un ña kitsaá 8:53 mancha 9:11 suu ta Juua nitsaki nchai, inka nivi ntsaki nchaa ña.

Jesus kuu ya ña nchii nuu ñayivi

¹² Jesus nikachi ya nuu kue nivi:

—Mee kuu ñanchii nuu ñayivi, cha na ntakaa yu kunkukumi na ñanchii ña sa'a ña kuchaku na icha'ncha, cha miki kunkunkaa na nuu naa.

¹³ Cha kue chaa fariseu nikachi kuera:

—Meeni ntakani ni tsa'a meeni, tsa'a ñaa tu'un ka'an ni koo ya'via.

¹⁴ Cha Jesus nikachi ya:

—Tu'un ntakani yee ya'via, vasu tsa'a tu'un tsa'a mee, vari mee tsini yu nchii vatsi cha tsini yu nchii kunku'un yu, tia kue meekoyu ntsini koyu nchii vatsi ni nchii kunku'un yu. ¹⁵ Kue meekoyu tsa'ncha koyu kuachi tono kuaa nche'e koyu, tia mee ra kue tsa'ncha yu kuachi ni in na. ¹⁶ Tia tatu tsa'ncha yu kuachi, ntaa sa'a ña, vari suu mitu'un sa'i, tia ya sa'i tsiin kuu Paa yu, ya ntachuun yu. ¹⁷ Cha kaa nchaa nuu tu'un ña ntsa'a Sto'o Nchuxi nuu meekoyu, ña tatu uvi na inuu so tsa'a na tu'un, tu'un ka'an na yee ya'via. ¹⁸ Cha saan mee kuu ña tsa'a tu'un tsa'a, cha Paa yu ya ntachuun yu, tsa'a tuku ya tu'un tsa'a.

¹⁹ Sara nintakatu'un na ya:

—¿Nchii inkaa paa ni?

Cha ntanchiko ne'e Jesus:

—Meekoyu ntsini koyu ana kuu, ni ntsini koyu ana kuu Paa yu.

Tatu nakuni koyu yu, saani kunkuni tuku koyu Paa yu.

²⁰ Ño'o nika'an Jesus ini nuu inkaa veñu'u ka'nu, ta sna'a ya nuu kue nivi yachi nuu kantu'u kue tsatu nuu soko na xu'un. Tia ni in na kue nitiin ya vari nchaa ka kitsaa kii ya.

Nuu kunku'un Jesus ma kuu ku'un na

²¹ Jesus nikachi tuku ya nuu kue nivi:

—Mee kunku'un yu, cha meekoyu kuntantuku koyu yu, tia kunkuu koyu nuu kuachi koyu. Nu u kunku'un yu ma kuu tsaa koyu.

²² Sara nikachi kuena judio:

—¿A kunka'nia mii ña kachia ña nuu kunku'in ma kuu ko'on?

²³ Sara nikachi Jesus:

—Meekoyu na nuu ñu'u ncha'i kuu koyu, cha mee kuu ña vatsi antivi; meekoyu kuu koyu ña ñayivi, cha mee suu ña ñayivi kuu.

²⁴ Tsa'a ñaa nikachi yu nuu koyu, ña kunkuu koyu nuu kue kuachi koyu, vari tatu kue tsinu ini koyu ña mee kuu ya kuu, kunkuu koyu nuu kuachi koyu.

²⁵ Sara nintakatu'un na ya:

—Cha meeni, ¿ana kuu ni?

Sara nikachi ya:

—Mee kuu ña nika'an nuu koyu mancha ta tsa'a. ²⁶ Cha kua'a nchu'a tsa'a ña'a yee kuu ka'an yu nuu koyu cha kuu ka'ncha yu kuachi koyu, tia ña ka'an yu nuu ñayivi kuu ña ntsini so'o ña ka'an ya-ntachuun yu, cha ka'an ya ñantaa.

²⁷ Tia kue nitsitu nini kuena ña ka'an ya tsa'a Paa ya, ya intu'u antivi. ²⁸ Tsa'a ñaa nikachi ya:

—Mancha ta kuntane'e koyu yu nuu suku, mee, Chaa ntachuun Sto'o Nchuxi, saan sana kunkuni koyu ña mee kuu ya kuu, cha kue sa'a ña kuni mee, cha ka'an yu tani ña sna'a Paa yu nuu. ²⁹ Vari ya ntachuun yu inkaa ya tsiin, cha Paa yu kue stakoo mitu'un ya yu, vari saan so sa'a ña ta'an ini ya.

³⁰ Ta nika'an Jesus ño'o, kua'a nchu'a nivi ntsinu ini na ya.

Jesus chaa kuachi ya kuena judio

³¹ Sara nikachi Jesus nuu kuena judio na ntsinu ini ya:

—Tatu kue meekoyu tuun nakunkaa koyu nuu tu'un, ntaa ntsitsa kuu koyu na ntakaa yu, ³² cha kunkuni koyu ñantaa, cha ñantaa yo'o kusa'i ña kaku koyu nuu ña sto'ó koyu.

³³ Cha nikachi kuena:

—Meekue kuu kue se'e nti ta Abraham, cha ni in na miki nisa'a na ña tuchii sachuun chi'an kue nuu na, ¿nixi kuu ña kachi ni ña kaku kue nuu ña sto'ó kue?

³⁴ Sara nikachi Jesus:

—Ñantaa ka'an yu ña kuena sa'a kuachi yee na nuu kuachi, cha mee ni kuachi kuu ña sa'a ña tuchii nasa'a ii na ña. ³⁵ Cha in nivi na tuchii sachuun chi'an, ma kuu kintoo na icha'ncha tsi sto'o ve'e ka, tia se'e sto'o ve'e ka kintoi tsi na icha'ncha. ³⁶ Ñavi, tatu ya-kuu Se'e naskaku ya koyu, ntaa ntsitsa kunkaku koyu nuu nti'i ña sto'ó koyu.

³⁷ Tsa tsini yu ña kuu koyu se'e nti ta Abraham, tia kuni koyu ka'ni koyu yu, vari kue kantsitsa koyu tu'un sna'a yu. ³⁸ Mee ka'an yu ña stuu Paa yu nuu, cha meekoyu kantsitsa koyu ña ntsini so'o koyu sna'a paa koyu.

³⁹ Sara nikachi kuena:

—¡Paa kue kuu nti ta Abraham!

Tia Jesus nikachi ya:

—Tatu ntaa ntsitsa kuu koyu se'e nti ta Abraham, cha koo koyu tonono ntsio ra. ⁴⁰Tia vasu ka'an yu ñantaa ña ntsini so'o_nuu Sto'o Nchuxi, meekoyu kuni koyu ka'ni koyu yu, cha nti ta Abraham miki kusa'a ra ña saan. ⁴¹Kue meekoyu sa'a koyu tonono sa'a paa koyu.

Sara nikachi kuena:

—¡Meekue suu se'e nta'vi na kuu kue! ¡Yee in mitu'un Paa kue, yakuu Sto'o Nchuxi!

⁴²Cha Jesus nikachi ya:

—Tatu ntaa ña Sto'o Nchuxi kuu Paa koyu, meekoyu kuu ini koyu yu, vari mee vatsi nuu ya cha yo'o inkaa yu. Kue vatsi nuu mee, cha Sto'o Nchuxi kuu ya-ntachuun yu. ⁴³¿Chanu va'a kue tsitu nini koyu tu'un ka'an yu? Vari kue kuni koyu kuchaa so'o koyu tu'un.

⁴⁴Meekoyu kuu koyu tonono paa koyu ña kuu tachi kuntsa'nu, cha kuni koyu sa'a koyu ña ta'an inia. Cha mancha ta tsa'a tsa'nia nivi, cha kue tuun inkai nuu ñantaa, vari koo ñantaa inkaa nui. Ta ka'in tu'un sta'vi, ka'in tonono kui, vari kui in ntisachi cha kui tata ñasta'vi. ⁴⁵Tia mee ña ka'an yu tu'un ntaa, kue tsinu ini koyu tu'un ka'an yu. ⁴⁶Ni in koyu ma kuu sna'a ña kumi_kuachi. Cha tatu ka'an yu ña ntaa, ¿chanu va'a kue tsinu ini koyu tu'un ka'an yu? ⁴⁷Na ntakua'a meena nuu Sto'o Nchuxi, chaa so'o na tu'un ka'an ya, tia tonono kue meekoyu kue nintakua'a koyu meu nuu ya, kue kuni koyu kuchaa so'o koyu tu'un ya.

Jesus ka'nu ka kuu ya susaan nti ta Abraham

⁴⁸Sara nikachi kuena judio tsi Jesus:

—Nika'an ntaa kue ña kuu in na nta'a ñuum Samaria cha nchaka tachi yo.

⁴⁹Cha nikachi Jesus:

—Mee koo tachi nchaka yu. Ña sa'a_kuu ña ntachi ñu'u_Paa yu, tia kue meekoyu koo ña iñu'u koyu yu. ⁵⁰Mee kue ntuku ña ntuka'nu, cha Sto'o Nchuxi sa'a ya ña ntuka'nu, cha yaka kuu ya tsa'ncha kuachi. ⁵¹Ñantaa ka'an yu nuu koyu ña na kantsitsa tu'un ka'an yu ma naa na.

⁵²Sara nikachi kuena judio:

—Vichi ra kuntaa ini kue ña nchaka tachi yo. Nti ta Abraham tsi nti'i kue chaa ntsika'an yu'u nuu Sto'o Nchuxi ntsi'i kuera, cha meu kachu ña kuena kantsitsa tu'un ka'un ma kuu na. ⁵³ ¿Inka ka'nu ka kuu susaan nti paa kue ta Abraham? Meera ntsi'i ra, cha kue chaa ntsika'an yu'u nuu Sto'o Nchuxi ntsi'i tuku kuera. ¿Ana kuu ka'ún?

⁵⁴ Sara ntanchiko ne'e Jesus:

—Tatu mee nantasaka'nu mee, koo ya'via, tia ya sa'a ña ntuka'nu kuu Paa yu, ya kachi koyu kuu Sto'o Nchuxi ya tsinu ini koyu. ⁵⁵ Tia kue meekoyu ntsini koyu ya. Cha mee ra tsini yu ya, cha tatu nakachi yu ña ntsini yu ya, kuᵛ in ntisachi tono kue meekoyu. Cha ñantaa kui ña tsini yu ya cha kantsitsa tu'un ya. ⁵⁶ Cha nti ta Abraham, nti tatsa'nu koyu, nikusii nchu'a ini ra ta ntsini ra kii kunkitsi, cha ntsini ra ña, cha nikuacha ra.

⁵⁷ Cha kuena judio nikachi na tsi Jesus:

—Ni ntsain ka tsau uvi-xiko-utsi kuia cha ¿nixi kuu ña kachu ña ntsinu nti ta Abraham?

⁵⁸ Cha nikachi Jesus:

—Ñantaa ka'an yu ña mancha ta nchaa ka koo Abraham, tsa saan mee kuu ya kuᵛ.

⁵⁹ Sara ntiin kuena yuú takua kani na ya, tia Jesus niki'vi ya ma'i kue nivi ka cha nikee ya veñu'u ka ra kua'an ya.

Jesus stata ya in chaa nikaku kuaa

9 ¹ Cha ini kuaya'a Jesus, ntsini ya ñantu'u in chaa nikaku kuaa. ² Cha kue chaa ntakaa ya nintakatu'un kuera ya:

—Rabi, ¿chanu va'a nikaku kuaa chaa yo'o? ¿A tata ra tsi nana ra sa'a kuachi a ña meera sa'a kuachi?

³ Cha ntanchiko ne'e Jesus:

—Suu tsa'a kuachi meera kui, ni suu tsa'a kuachi tata ra ni nana ra kui. Tia nikaku kuaa ra takua saan nakutuu ñaka'nu kusa'a Sto'o Nchuxi tsi ra. ⁴ Ini tuu ka, tsini ñu'u sa'a ña ntaka'ncha ya ntachuun yu sa'a, vari tsa kuyachi kuaa, cha tsikuaa ni in na ma kuu sa'a niña'a.

⁵ Cha ini inkaa yu ñayivi yo'o, kuᵛ ñanchii nui.

⁶ Cha nuu ntsinu nika'an ya tu'un yo'o, ntivi sii ya nuu ñu'ú, cha tsi nchay'u ya sava'a ya luluu ncha'i sara nchi'i ya ña sata ntuchi nuu chaa ka. ⁷ Sara nikachi ya:

—Kua'an, ntakachu nuu ku nuu chikuii Siloe —Siloe kunia kachia Ntachuun na.

Sara ntsa'an chaa ka ntakacha ra nuu ra, sara nikuu nche'e ra cha kuanu'u ra. ⁸ Cha kuena yee yachi tsi ra tsi kuena ntsitsini ña ntsitsika ra xu'un, ntakatu'un tsi ta'an kuena:

—¿A suu ño'o kuu ña ntsitsintu'u tsika xu'un?

⁹ Cha sava kuena kachi:

—Aan, ika ra.

Tia inka na kachi:

—A'an, saan so kaa ra tia suu ra.

Tia mee chaa ka kachi ra:

—Aan, mee kui.

¹⁰ Sara nintakatu'un na ra:

—¿Cha nixi kuu ña vichi ra kuu nche'u?

¹¹ Sara ntanchiko ne'e ra:

—Chaa ka ña nani Jesus sava'a ra ncha'i ra nchi'i ra ña sata ntuchi nuu, sara nikachi ra tsiin: “Kua'an, ntakachu nuu ku nuu chikuii Siloe.” Cha ntsa'an yu, cha ntakacha nuu, sara nikuu nche'e.

¹² Sara nintakatu'un na ra:

—¿Nchii inkaa chaa ka?

Cha nikachi ra:

—Ntsíni yu.

Kue chaa fariseu xhichi ra chaa ntsikuu ntikuaa

¹³ Cha kua'an kuena tsi chaa ntsikuu ntikuaa nuu kue chaa fariseu.

¹⁴ Cha kui in kii suatu ta sava'a Jesus ncha'i ra stata ya nuu chaa ka.

¹⁵ Sara kue chaa fariseu ka nintakatu'un tuku na ra, nixi kuu ña kuu nche'e ra, sara nikachi ra:

—Nchi'i chaa ka ncha'i sata ntuchi nuu, sara ntsa'an yu ntakacha nuu, cha vichi ra kuu nche'e.

¹⁶ Sara nikachi sava kue chaa fariseu ka:

—Chaa ña stata chaa yo'o kue vatsia nuu Sto'o Nchuxi, vari sa'i ña ma kuu sa'a na kii suatu tono ntsaki ya.

Tia sava tuku na kachi:

—¿Nixi kuu ña in nivi kuachi kuu sa'i ñaka'nu tsi ñavii tono ño'o?

Cha saan kue nikita'an tu'un ntatu'un kuena. ¹⁷ Sara nintakatu'un tuku na chaa ntsikuu ntikuaa ka:

—¿Tono meu ña ntasava'a chaa ka ntuchi nuu ku, ¿nchii kachu tsa'i?

Sara nikachi chaa ka:

—Kuu ra in chaa ka'an yu'u nuu Sto'o Nchuxi.

¹⁸ Tia kuena judio ka kue nitsinu ini na ña ntsikuu ra in chaa kuaa cha vichi ra ntatuu nuu ra, tsa'a ñaa nikana na tata ra tsi nana ra,

¹⁹ sara nintakatu'un na kuena:

—¿A se'e kueni kuu ño'o ña kachi kueni nikaku kuaa? Cha vichi, ¿nixi kuu ña kuu nchi'i?

²⁰ Sara ntanchiko ne'e tata ña tsi nana ña:

—Tsini kue ña ño'o kuu se'e kue cha nikaku kuaa ña, ²¹ tia ntsíni kue nixi kuu ña vichi kuu nchi'i, cha ni ntsíni kue ana kuu na stata ña. Ntakatu'un kueni ña vari tsa va'i, cha tsa kuu kua'a mii tu'un.

²² Su'a nikachi tata ña tsi nana ña vari yu'u na, vari kuena judio kumi chuun tsa nchita'an kuera tu'un ña kuena kunkachi ña Jesus kuu ya ya-kuu Cristo, kuntatsi kuera na kee na nuu kuena sinagoga.

²³ Tsa'a ñaa nikachi tata ña tsi nana ña: “Ntakatu'un kueni ña vari tsa va'i.”

²⁴ Sara kuena judio kumi chuun nikana tuku na chaa ntsikuu ntikuaa, cha nikachi na tsi ra:

—Tsaa yu'u nuu Sto'o Nchuxi ña ka'un ña ntaa. Meekue ra tsini kue ña chaa ka kui nivi kuachi.

²⁵ Cha nikachi ra:

—Ntsíni yu a ña nivi kuachi kuu ra. Ña tsini yu kuu ña ntsikuu ntikuaa cha vichi ra nche'e.

²⁶ Sara nintakatu'un tuku na ra:

—¿Nchii sa'i tsiun? ¿Nixi sa'i ña kuu nche'u?

²⁷ Cha nikachi ra:

—Tsa ntakani nuu kueni tia kue chaa so'o kueni. ¿Chanu va'a kuni tuku kueni ña ntachiko koo ntakani ña nuu kueni? ¿A kuni tuku kueni kutakaa ni ra?

²⁸ Sara kini nika'an na tsi ra, cha nikachi na:

—Meu ntakau chaa ka, tia meekue ntakaa kue nti ta Moises. ²⁹ Cha tsini kue ña Sto'o Nchuxi nika'an ya tsi nti ta Moises, tia tsa'a chaa tsaan ni ntsíni kue nchii vatsia.

³⁰ Cha nikachi ra:

—¿Kuna'a ini yu ña meekueni ntsíni kueni nchii vatsi ra, cha meera ntasava'a ra nuu! ³¹ Cha tsino ña Sto'o Nchuxi kue chaa so'o ya ña

tsika nivi kuachi, tia chaa so'o ya tani ña tsika kuena ntasaka'nu ya cha sa'a na ña kuni ya. ³² Miki tsini so'o ko ña in na ntasava'a nuu in na nikaku kuaa. ³³ Tatu chaa ka kue vatsi ra nuu Sto'o Nchuxi, ma kuu sa'a ra niña'a.

³⁴ Cha nikachi kuena tsi ra:

—Meu kuu nivi kuachi, nikaku ra ntsa'nu nuu kuachi, cha vichi ra, ¿a kunu sna'u nuu kue meekue?

Sara ntatsi kuena ra.

Na kachi ña nche'e na tia ntuu nuu na

³⁵ Sara Jesus ntsini so'o ya ña ntatsi na chaa ntsikuu ntikuaa ka, cha nuu ntane'e ya ra, nintakatu'un ya ra:

—¿A tsinu inu Chaa ntachuun Sto'o Nchuxi?

³⁶ Sara nikachi ra:

—Tata, ntakani ni nuu ana kuu ya, takua natsinu ini yu ya.

³⁷ Sara Jesus nikachi ya:

—Tsa ntsinu ya; ika ya-kuu ya-ka'an tsiun.

³⁸ Sara chaa ka ntsikutsiti ra nuu Jesus, cha nikachi ra:

—Tsinu ini yu ni, Sto'o—sara ntasaka'nu ra ya.

³⁹ Sara nikachi Jesus:

—Mee vatsi stuu ñantaa nuu kue nivi yee ñayivi, takua kuena ntikuaa nakuu kunchee na, cha kuena nche'e nakukuaa na.

⁴⁰ Sara sava kue chaa fariseu inkaa tsi ya, nuu ntsini so'o ra tu'un yo'o, nintakatu'un kuera ya:

—¿A ka'an ni ña saani meekue kuu kue ntikuaa?

⁴¹ Sara ntanchiko ne'e Jesus:

—Tatu ntikuaa kuu koyu, koo kuachi kumi koyu, tia tsa'a ña kachi koyu ña nche'e koyu, ñavi kumi ii koyu kuachi.

Chaa nchaka ntikachi tsi kue ntikachi ra

10

¹ Sara nikachi Jesus:

—Ñantaa kui ña na kue ki'vi chi yuye'e tsaku ntikachi cha ki'vi na inka tsio, kuu na ntikui'na chii cha kuu tuku na na skui'na tuchii so. ² Tia chaa ki'vi chi yuye'e kuu ra chaa nchaka kue ntikachi.

³ Cha na nchaa yuye'e tsuna na cha ki'vi ra, cha kana ra si'vi kue ntikachi ra cha ntakuni ti ntusu yu'u ra sara tava ra ti tsaku. ⁴ Cha ta

ntava nti'i ra ntikachi ra yuye'e, ntasnuu ra kua'an ra nuu kueti, cha kue ntikachi ntakaa ti ra vari ntakuni ti ntusu yu'u ra. ⁵ Tia ma kutakaa kueti inka nivi, cha tsinu ti nuu na vari kue ntakuni ti ntusu yu'u na.

⁶ Jesus nika'an ya tu'un nchichi yo'o nuu kuena, tia kue nitsitu nini kuena ña nikuni ya ka'an ya nuu na.

Jesus kuu ya ya-va'a nchaka ntikachi

⁷ Tsa'a ñaa Jesus nikachi tuku ya:

—Ñantaa ka'an yu ña mee kuu yuye'e nuu ya'a kue ntikachi. ⁸ Nti'i kuena nikitsi ta kumani ka kitsi, kuu kuena ntikui'na chii tsi na skui'na tuchii so, tia kue ntikachi kue nikantsitsa ti ña ka'an kuena. ⁹ Mee kuu yuye'e, cha na ki'vi nuu kunkaku na. Cha kunkukuu na tonu in ntikachi ña ki'vi ti cha kee ti ra ntane'e ti icha.

¹⁰ Ntikui'na vatsia takua skui'ni, cha ka'nia, cha snai. Cha mee vatsi takua kuchaku na, cha saan vii nchu'a so nakuchaku na nuu. ¹¹ Mee kuu ya-va'a nchaka ntikachi, cha ya-va'a nchaka ntikachi yo'o yee ya ña kuu ya tsa'a kueti. ¹² Tia na kuu musu ni, cha nchaka na ti tani tsa'a ña ki'in ya'vi na, cha ta vatsi in ntiva'u, stakoo mitu'un na kueti cha tsinu na vari suu sana na kuu ti. Cha ntiva'u ka tian sava ntikachi ka cha stucha nui sava ka kueti. ¹³ Cha na yo'o kue na'a na tsa'a kue ntikachi ka, na'a ka na tsa'a ña ki'in ya'vi na.

¹⁴ Mee kuu ya-va'a nchaka ntikachi, cha tsini yu kue ntikachi cha saani tsini tuku ti yu, ¹⁵ tonu Paa yu ña tsini ya yu cha saani mee tsini yu ya. Cha yee yu ña kuu yu tsa'a kue ntikachi. ¹⁶ Cha saani kumi tuku ntikachi ña suu kiti tsaku yo'o kuu ti, cha tsini ñu'u ku'un yu ntaki'in ti cha kunkantsitsa ti ña ka'an yu cha in sana kuntuu nti'i kueti, cha mitu'un na kunkunchaka kueti.

¹⁷ Paa yu kuu ini ya yu vari kunkua'a mee ña kuu yu takua saan ntachaku yu. ¹⁸ Ni in na ma xita ña kuchaku yu, tia mee kuu ya kunkua'a'i tonu kuni mee. Mee kumi nchee takua ntakua'a ña chaku yu, cha kumi tuku nchee takua ntachaku yu. Ño'o kuu ña ntaka'ncha Paa yu nuu.

¹⁹ Cha nuu ntsini so'o kuena judio tu'un yo'o, sasiin ta'an tuku kuena. ²⁰ Cha kua'a nchu'a na kachi su'a:

—¿Chanu va'a chaa so'o koyu ña ka'in? Ña sana kui vari nchaka tachi ña.

²¹ Tia inka na kachi su'a:

—Ni in nivi ña nchaka tachi kue ka'in su'a. ¿A kuu sa'a tachi ña ntakunchee kuena kuaa?

Kue nivi kuntasi na Jesus

²² Kui yoo vitsi, cha ñuu Jerusalem ntasaka'nu na viko ña ntaku'un ini na kii ña ntasa-ii na veñu'u ka'nu. ²³ Cha Jesus inkaa ya ini nuu inkaa veñu'u ka'nu, cha tsika nuu ya titsi xikua ve'e ña nani Salomon.

²⁴ Sara ntukucha kuena judio nuu inkaa ya sara nintakatu'un na ya:

—¿Mancha nchii kii kuntakanu ñantaa nuu kue? Tatu meu kuu ya kuu Cristo, ntakani ntau nuu kue.

²⁵ Sara Jesus ntanchiko ne'e ya su'a:

—Tsa ntakani nuu koyu cha kue tsinu ini koyu yu. Nti'i so ña sa'a, yu'u nuu Paa yu sa'a ña, cha ñaka kuu ña ntakani ana ku.

²⁶ Tia meekoyu kue tsinu ini koyu yu vari kue kuu koyu tono ntikachi.

²⁷ Cha kuena kuu tono ntikachi chaa so'o na ña ka'an yu cha mee ra tsini yu na cha ntakaa kuena yu. ²⁸ Cha kunkua'a ña kuchaku na icha'ncha, cha ma ntoñu'u na, cha ni in na ma kuu xita na kuena nta'a.

²⁹ Cha Paa yu kuu ya-ntsa'a na nuu, cha ni in na ma kuu xita na kuena nta'a Paa yu vari kumi ka ya nchee susaan ka nti'i kuena. ³⁰ Paa yu tsi mee in mitu'un kuu kue.

³¹ Sara kuena judio ntiin tuku kuena yuú takua ka'ni na ya, ³² tia Jesus nikachi ya:

—Kua'a nchu'a ña va'a sa'a nuu koyu tsi nchee Paa yu, ¿cha nchii tsa'a kuu ña kuni koyu ka'nu yu?

³³ Cha nikachi kuena judio:

—Kue kuni kue ka'ni kue yo tsa'a ñava'a sa'u, tia tsa'a ña kini ka'un tsa'a Sto'o Nchuxi, cha kachu ña inuu kuu tsi ya tia meu nivi kuu, ñavi kuni kue ka'ni kue yo.

³⁴ Sara nikachi Jesus:

—Nuu tu'un ña ntsa'a Sto'o Nchuxi nuu meekoyu kaa nchaa ña kachi ya ña “kue meekoyu ña kuu koyu nivi ñuu Israel kuu koyu sto'o nchuxi lu.”^k ³⁵ Cha tsino ña ma kuu snaa ko ña kaa nchaa nuu

---

^k10:34 Kunchee ni Salmo 82:6.

tu'un Sto'o Nchuxi, cha skunani ya sto'o nchuxi lu kue nivi nuu kuena nika'an ya tu'un ya. ³⁶ Cha tatu Sto'o Nchuxi ntasa-ii ya yu cha ntachuun ya yu ñayivi, ¿nixi kuu ña kachi koyu ña kini ka'an ya tsa'a ya, tsa'a ña nikachi yu ña kuu Se'e Sto'o Nchuxi? ³⁷ Tatu kue sa'a ña sa'a Paa yu, ma tsinu ini koyu yu. ³⁸ Cha tatu sa'a ña, vasu ni kue tsinu ini koyu yu, tsinu ini koyu ña sa'a, takua nakutu nini ntaa koyu ña Paa yu inkaa ya ini yu cha mee inkaa yu ini ya.

³⁹ Cha inka tuku nikuni na tiin na ya, tia nikaku ya nta'a na.

⁴⁰ Sara ntanchiko Jesus inka tsio yu'u yucha Jordan, cha nikintoo ya nuu ntsikaa ta Juaa ntsiskuantucha ra. ⁴¹ Cha kua'a nchu'a nivi ntsa'an na nuu inkaa ya, sara ntatu'un kuena:

—Ñantaa kui ña ta Juaa koo ña ka'nu ña miki tsino nisa'a ra, tia nti'i ña nika'an ra tsa'a chaa yo'o kui ñantaa.

⁴² Cha kua'a nchu'a kuena ika ntsinu ini na Jesus.

Ta katu'un na nuu Jesus ña tsatu nchu'a ku'u ta Lazaro

11 ¹ In chaa nani Lazaro tsatu nchu'a ku'u ra cha yee ra ñuu Betania, ñuu nuu yee tuku na Maria tsi ku'i na Marta.

² Maria yo'o kui kua'a ta Lazaro, cha kuu tuki ña ntsacha xiko asi tsa'an sata tsa'a Sto'o Jesus, sara stayai tsa'a ya tsi ixi xinia. ³ Cha na Maria yo'o tsi ku'i ntanchuun koyi tu'un nuu Jesus cha kachi koyi su'a:

—Sto'o, chaa va'a nchaka ta'an tsi ni, ku'u ra.

⁴ Cha nuu ntsini so'o Jesus tu'un ka, nikachi ya:

—Kue'e yo'o suu ña kunka'ni ra kui, tia kusa'i ña kuni na ñavii ntatu kuu Sto'o Nchuxi, cha saan kunkuni tuku na ñavii ntatu kuu Se'e ya.

⁵ Cha Jesus kuu ini ya na Marta tsi ku'i tsi kua'i ta Lazaro. ⁶ Cha nuu ntsini so'o ya ña ku'u ta Lazaro, sara nikintoo ya uvi ka kii nuu inkaa ya. ⁷ Saan sana nikachi ya tsi kue chaa ntakaa ya:

—Nantanchiko toko kue ñuu ña kantu'u Judea.

⁸ Cha nikachi kue chaa ntakaa ya:

—Rabi, ta tsa ke'en kii kuena judio nikuni na ka'ni na ni tsi yuú, ¿cha a kuni tuku ni ntanchiko ni ika?

⁹ Sara ntanchiko ne'e Jesus:

—¿A suu utsi-uvi hora kumi in ntuu? Cha na tsika ntuu ma kachi'i na, vari yee ña nchii nuu na cha nchia nuu nii ñayivi. ¹⁰Tia na tsika tsikuaa, kachi'i na vari koo ña nchii nuu na.

¹¹Sara nikachi tuku ya:

—Ñani ko Lazaro kixi ra, tia kunku'un yu ntane'e ra.

¹²Tsa'a ñaa kue chaa ntakaa ya nikachi kuera:

—Sto'o, tatu kixi ra, kuntuva'a ra.

¹³Tia ña kachi Jesus kuu ña Lazaro tsa ntsi'i ra, tia kue chaa ntakaa ya ka'an kuera ña ka'an ya tsa'a ña kixi ra. ¹⁴Sara Jesus nika'an ntaa ya nuu kuera:

—Lazaro ntsi'i ra. ¹⁵Cha kuacha yu ña kue nitsikaa yu ika, vari saan va'a ka kui nuu koyu, takua tsinu ka ini koyu yu. Tia nako'on kunchee ko ra.

¹⁶Sara ta Tomas, chaa skunani na Kuati,¹ nikachi ra nuu sava ka kue chaa ntakaa Jesus:

—Naku'un toko takua nakuu ko tsi ya.

Jesus kuu ya-ntaschaku kue nivi

¹⁷Cha ta nikuyachi Jesus ñuu ka, ntsini ya ña tsa niketa kumi kii ña ntsa'an sia'a na iki kuñu ta Lazaro ini nama. ¹⁸Cha ñuu Betania kantu'i yachi ñuu Jerusalen, kuaa uni kilometru ña tsika. ¹⁹Cha kua'a nchu'a kuena judio ntsa'an kunchee na na Marta tsi na Maria takua ntakua'a na tu'un nchee inia, tsa'a ña ntsi'i kua'i. ²⁰Cha nuu ntsini na Marta ña Jesus kuyachi ya ntsaa ya, nikii kua'in takua tsata'in ya, tia na Maria nikintoi ve'e. ²¹Sara ta ntakita'an na Marta tsi Jesus nikachia tsi ya:

—Sto'o, tatu nitsikaa ni yo'o, kua'a ra ma kuu ra. ²²Tia tsini yu, ña nti'i ña kunkaka ni vichi nuu Sto'o Nchuxi, cha kusa'a ya ña meeni kunkuu sa'a ni ña.

²³Cha nikachi Jesus:

—Kua'u kuntachaku ra.

²⁴Cha nikachi na Marta:

—Aan, tsa tsini yu ña kuntachaku ra kii santii ta kuntachaku kuena ntsi'i.

²⁵Sara nikachi Jesus:

---

¹11:16 Tomas kuu sa'an arameu cha kunia kachia kuati.

—Mee kuu ña sa'a ña ntachaku na, cha sa'a ña koo na. Cha kuena tsinu ini yu kuntachaku na vasu ntsi'i na. ²⁶ Cha nti'i na chaku cha tsinu ini na yu, ma kuu na icha'ncha. ¿A tsinu inu ño'o?

²⁷ Sara nikachia:

—Aan, Sto'o, mee tsinu ini yu ña meeni kuu ni Cristo, Se'e Sto'o Nchuxi, ya vatsi skaku kue nivi ñayivi, tono nikachi Sto'o Nchuxi.

Jesus tsaku ya tsa'a ña ntsi'i Lazaro

²⁸ Nuu ntsinu nika'an na Marta tu'un yo'o, ntsa'in nikatu'in nuu na Maria, cha nika'an yai:

—Mestru inkaa ya yo'o cha kana ya yo.

²⁹ Cha nuu ntsini so'i ño'o, ninumia ntakuian cha kua'in nuu inkaa Jesus. ³⁰ Cha Jesus ntsain ka ki'vi ya ñuu ka, vari inkaa ii ya nuu ntsata'an na Marta ya. ³¹ Cha kuena judio na nikitsaa ve'e na Maria na ntakua'a tu'un nchee inia, nuu ntsini kuena ña ntakuian numia cha sketi nikii kua'in, sara kuena yo'o ntakaa na ña kua'an na vari nika'an kuena ña kua'in kuakui nuu inkaa nama.

³² Cha nuu ntsaa na Maria nuu inkaa Jesus, ntsikutsitia nuu tsa'a ya, cha nikachia:

—Sto'o, tatu nitsikaa ni yo'o, kua'a ra ma kuu ra.

³³ Cha Jesus nuu ntsini ya ña tsaku na Maria tsi kuena judio, kuena ntsaa tsian, ntaku'u xini ya cha ntutsi xeen ini ya, ³⁴ sara nintakatu'un ya kuena:

—¿Nchii ntsaki koyu ra?

Sara nikachi kuena:

—Na'a ni kunchee ni, Sto'o.

³⁵ Sara Jesus ntsaku ya. ³⁶ Sara nikachi kuena judio:

—¿Kunchee kueni ña chaa yo'o ntsikuu ini nchu'i nti' yo'o!

³⁷ Tia sava kuena kachi su'a:

—Ño'o ntasava'i nuu in chaa kuaa, ¿chanu va'a kue nisa'i ña ta Lazaro ma kuu ra?

Jesus ntaschaku ya ta Lazaro

³⁸ Sara Jesus nikuyachi ya yu'u nama cha ntaku'u tuku xini ya. Cha nama ka kui in kava iyu cha ntasi in yuú ka'nu yuye'e ka. ³⁹ Sara nikachi ya:

—Xita yuú tsaan.

Cha na Marta, kua'a chaa ntsi'i ka, nikachia:

—Sto'o, tsa tsa'an iki kuñu ra vari tsa niketa kumi kii ña ntsi'i ra.

⁴⁰ Cha nikachi Jesus su'a:

—Tsa nika'an yu nuu ku ña tatu tsinu inu yu, kunkunu ñavii ntatu kuu Sto'o Nchuxi.

⁴¹ Sara nixita kuena yuú ña ntasi ika, cha Jesus ntane'e ya nuu ya antivi, cha nikachi ya:

—Paa, ntakua'a ña tatsa'vi ni vari chaa so'o ni ña ka'an yu. ⁴² Cha mee tsini yu ña saan so chaa so'o ni ña ka'an yu, tia nikachi yu saan tsa'a kuena iin yo'o, takua saan natsinu ini na ña meeni kuu ya ntachuun yu vatsi.

⁴³ Nuu ntsinu nika'an ya saan, ni'i nikana ya:

—¡Lazaro, kuaketa kitsu!

⁴⁴ Sara chaa ntsi'i ka niketa ra, cha nchiku sa'ma nta'a ra tsi tsa'a ra, cha ituu in sa'ma nuu ra. Sara nikachi Jesus tsi kuena:

—Xita koyu sa'ma tsaan takua nakuu ku'un ra.

Kuena kuntsa'nu tsa'ncha kuachi chita'an na tu'un ña in nivi nakuu nuu nii ñuu

⁴⁵ Sara kua'a nchu'a kuena judío na ntsa'an kunchee na Maria, ntsinu ini kuena Jesus vari ntsini kuena ña sa'a ya ika. ⁴⁶ Tia sava tuku kuena ntsa'an na nuu kue chaa fariseu, sara ntakani na ña sa'a Jesus.

⁴⁷ Sara kue chaa fariseu tsi kue sutu kuntsa'nu nuu kue sutu, satutu na kuena kuntsa'nu tsa'ncha kuachi, cha nikachi na:

—¿Nchii kusa'a ko tsi chaa ka?, ña sa'i kua'a nchu'a so ña ka'nu ña miki kuu. ⁴⁸ Tatu nakua'a ko ichi ña sa'i ña saan ni, nti'i so kue nivi kuntsinu ini na ña, sara kuena kumi chuun ñuu Roma kunkitsi na ra kusnaa na veñu'u ko tsi ñuu ko.

⁴⁹ Tia in kue sutu yo'o, cha-nani Caifás, ña kuia saan kuu ra sutu ña kuu xini nuu nti'i kue sutu, cha nikachi ra:

—Meekoyu niña'a ntsini koyu, ⁵⁰ cha ni kue tsitu nini koyu ña va'a ka kui nuu koyu ña kuu in nivi nuu ñuu, susaan ka ña naa nii ñuu.

⁵¹ Tia Caifás kue nikitsia ini ra ka'an ra saan, tia nikana tu'un yo'o yu'u ra vari kuia saan kuu ra sutu kuu xini nuu nti'i kue sutu, cha nika'an ra ña kunkuu tsi Jesus, ña kunkuu ya tsa'a ñuu kuena judío.

⁵² Cha ma kuu ya tani tsa'a ñuu kuena judío, vari saani kunkuu ya tsa'a kue se'e Sto'o Nchuxi, kuena nintucha nuu, cha kuntasatutu ya kuena cha in kuntuu na.

⁵³ Tsa'a tu'un yo'o, mancha kii saan kuena judio kumi chuun nchita'an na tu'un ña ka'ni na Jesus.

⁵⁴ Tsa'a ñaa, Jesus kue nitsika nuu ka ya ma'i kuena judio, cha nikee ya kue ñuu Judea, sara kua'an ya yachi nuu che'e, in ñuu nani Efrain, cha ika nintoo ya tsi kue chaa ntakaa ya.

⁵⁵ Cha kuyachi viko kuena judio ña nani Pascua, cha kua'a nchu'a kue nivi kua'an kuena ñuu Jerusalem takua ntasa-íí na meena, tono kasa'a na ta kumani ka kitsaa viko ka. ⁵⁶ Cha kantantuku kuena Jesus, cha ntakatu'un tsi ta'an kuena ini nuu inkaa veñu'u ka'nu:

—¿Nixi ka'án koyu? ¿A kunkitsia viko a ña ma kitsia?

⁵⁷ Cha kue sutu kuntsa'nu nuu kue sutu tsi kue chaa fariseu ntaka'ncha kuena chuun ña tatu nchii in na tsini nchii inkaa Jesus, tsini ñu'u ntakani na takua kuu tiin na ya.

Na Maria tsosi xiko asi sata tsa'a Jesus

12 ¹ Sara ta kumani ka iñu kii takua kitsaá viko Pascua, Jesus ntsaa ya ñuu Betania nuu yee ta Lazaro, chaa ntaschaku ya.

² Cha ika sava'a na ña kuxini na tsi Jesus, cha na Marta chikai nchai, sara ta Lazaro intu'u ra tsitsa'an ra tsi ya nuu mesa. ³ Sara na Maria nai kuaa sava litru nchaxiko asi, nchaa ntinuu, nchaa ya'vi nchu'a, nchaa kana yo'o yutu nani nardo. Sara ntsosi ra sata tsa'a Jesus sara stayai tsa'a ya tsi ixi xinia. Sara ntsitu so xiko nii ini ve'e ka. ⁴ Cha Juda Iscariote, in kue chaa ntakaa ya, ña kuntakua'a ya, nikachi ra:

⁵ —¿Chanu va'a kue nixiko na nchaxiko asi yo'o kuaa uni-sientu denariu,^m cha kua'a na ña nuu kuena kunta'vi?

⁶ Cha nikachi Juda ño'o suu tsa'a ña ñuu ini ra tsa'a kuena kunta'vi, tia nikachi ra saan vari naa ra kue xu'un ña tsa'a na nuu kue chaa ntakaa Jesus, cha kuu ra in ntikui'na, cha yee kii skui'na ra xoo kinchaa ra. ⁷ Sara Jesus nikachi ya:

—Stakoo nasa'i ña, vari nchikaa va'i ña kii kunintutsi. ⁸ Kuena kunta'vi ntee ni'na kunkoo na tsi koyu, tia mee nkóo na'a ka yu tsi koyu.

---

^m12:5 In denariu kuu ña ntsiki'in ya'vi na in kii ña sachuun na.

Kue sutu kuntsa'nu nuu kue sutu kuni kuera ka'ni ra ta Lazaro

⁹ Sara kua'a nchu'a kuena judio nuu ntsini na ña inkaa Jesus ñuu Betania, sara kua'an kuena kunchee na ya, cha saani kuni tuku na kuni na ta Lazaro, chaa ntaschaku Jesus nuu kuena ntsi'i. ¹⁰ Sara kue sutu kuntsa'nu nuu kue sutu nchita'an kuera tu'un takua ka'ni kuera ta Lazaro, ¹¹ vari tsa'a meera kua'a nchu'a kuena judio kusiin na nuu kuera cha tsinu ini na Jesus.

Jesus kuanki'vi ya ñuu Jerusalem

¹² Cha inka ni kii, kue nivi na ntsaa ñuu Jerusalem takua kunkaa na viko Pascua, cha nuu ntsini so'o na ña Jesus kuntsaa ya ñuu Jerusalem, ¹³ sara ntsa'nu na nta'a tuñuu sara nikee na takua ntaki'in va'a na ya, cha kana kuena su'a:

—¡Hosana!ⁿ ¡Nakoo va'a ya vatsi yu'u nuu Sto'o Nchuxi, ya kunkuntsa'nu ñuu Israel!

¹⁴ Sara nine'e Jesus in luru lu, sara ntsiyoso ya ti, tonoo kaa nchaa nuu tu'un Sto'o Nchuxi:

¹⁵ “Ma yu'u koyu, na ñuu Sion;
kunchee, ña vatsi ya-kuntsa'nu nuu ku,
cha yoso ya in luru lu.”

¹⁶ Cha kue kii saan, kue chaa ntakaa ya kue nitsitu nini kii kuera ña nikuu yo'o, tia ta ntuka'nu Jesus ta ntachaku ya, sara ntaku'un ini kuera tsa'a nti'i ño'o ña kaa nchaa tu'un yo'o tsa'a ya, cha ntaku'un ini tuku kuera ña susaan ni sa'a na tsi ya.

¹⁷ Cha kue nivi na inkaa tsi Jesus, ta nikana ya ta Lazaro nakee ra nama ka ta ntaschaku ya ra, ntakani kuena ña nikuu tsi ta Lazaro nuu inka ka kue nivi. ¹⁸ Tsa'a ñaa, kua'a nchu'a kue nivi nikee na kua'an na takua ntaki'in na Jesus, vari ntsini so'o na ña ka'nu sa'a ya tsi ta Lazaro. ¹⁹ Navi kue chaa fariseu ntatu'un kuena su'a:

—A ntsini kueni ña koo ña ne'e ko. ¡Kunchee kueni ña nti'i kue nivi ntakai ña kua'in!

ⁿ**12:13** Hosana ntsikui: "Skaku ni kue", tia vichi kunia kachia: "Va'a nikitsaa ni" a "Nantasaka'nu ko Sto'o Nchuxi".

Sava kue nivi kue kuu judio kuni na ka'an na tsi Jesus

²⁰ Cha iin sava kue nivi na kue kuu judio ma'i kuena kuu judio na kua'an ñuu Jerusalem takua ntasaka'nu na Sto'o Nchuxi viko Pascua.

²¹ Cha kuena kue kuu judio yo'o nikuyachi na nuu ta Felipe, chaa ñuu Betsaida, in ñuu kantu'u Galilea, cha ntsika kuera nuu ra cha nikachi kuera su'a:

—Tata, kuni kue kuni kue Jesus.

²² Sara ta Felipe ntakani ra tu'un yo'o nuu ta Andres, sara ntintuu kuera ntsa'an kuera ntakani ra ña nuu Jesus. ²³ Sara Jesus nikachi ya tsi kuera:

—Nikitsaa kii ña Sto'o Nchuxi kustuu ya ña mee, Chaa ntachuun ya, vii ntatu kuntuka'nu. ²⁴ Ñantaa ka'an yu ña tatu skana na in ntiki triu nuu ñu'ú cha tatu ma kui, kunkintoo mitu'in, tia tatu nakui kuntakayi. ²⁵ Cha kuena kuu ini ña kuchaku na, kunkuu na, cha kuena kue ñuu ini ña kuchaku na nuu ñayivi yo'o, kuntane'e na ña koo na icha'ncha. ²⁶ Cha kuena kuni sa'a ña kuni yu, nakutakaa na yu; cha nuu kunkunkaa yu, ika kunkunkaa tuku na sa'a ña kuni yu. Cha na sa'a ña kuni yu, naka ra kuntachi ñu'u Paa yu na.

Ta ntakani Jesus ña kunka'ni na ya

²⁷ Cha vichi ra nto'o nchu'a ini yu, ¿cha nchii kunkachi yu? ¿A kachi yu: “Paa skaku ni yu nuu tunto'o yo'o?” Tia tsa'a ño'o vatsi nuu ñayivi. ²⁸ Paa, sna'a ni nuu kue nivi nisa kuaa vii ntatu kuu ni.

Sara nchaku in ntusu mancha antivi, cha nikachia:

—Tsa sna'a yu nisa kuaa vii ntatu kuu, cha kusna'a tuku ña.

²⁹ Cha kue nivi iin ika ntsini so'o na ña nini'i antivi, cha kachi na ña kui in ntusu kani savi, cha sava na kachi:

—In angel kuu ña nika'an tsi ra.

³⁰ Cha Jesus nikachi ya:

—Suu tsa'a mee nichaku ntusu yo'o, tia tsa'a kue meu nchakui.

³¹ Cha vichi ra Sto'o Nchuxi kunka'ncha ya kuachi kue nivi yee ñayivi, cha vichi ra ña kuntsa'nu nuu ñayivi kuntatsi ya ña kii ku'in.

³² Tia mee, ta kuntane'e na yu nuu ñu'u ncha'i ra kunchinaa na yu nuu suku, kusa'a ña kitsi nti'i kue nivi nuu.

³³ Cha Jesus ntakani ya ño'o takua nakuni na ña saan kunkuu ya.

³⁴ Cha tsa'a tu'un yo'o nikachi kue nivi tsi ya:

—Meekue ka'vi kue nuu tu'un ña ntsaki Sto'o Nchuxi ña ya kuu Cristo kunkuchaku ya icha'ncha. ¿Nixi kuu ña meu kachu ña Chaa ntachuun Sto'o Nchuxi kuntane'e na ya? ¿Ana kuu Chaa ntachuun Sto'o Nchuxi tsaan?

³⁵ Sara nikachi Jesus tsi kuena:

—Xoo ka kii kunkukaa ñanchii tsi koyu. Kaka koyu ini inkaa ñanchii, takua ma kitsaa ñanaa in sunaa ni nuu koyu, vari na tsika nuu naa ntsini na nchii tsio kua'an na. ³⁶ Tsinu ini koyu ya-kuu ñanchii ini inkaa ya tsi koyu, takua nakukuu koyu nivi na yee nuu ñanchii.

Nuu ntsinu nika'an Jesus tu'un yo'o, niki'vi se'e ya nuu kuena.

Kua'a nchu'a kuena judio kue nikuni na tsinu ini na Jesus

³⁷ Cha Jesus vasu sa'a ya kua'a nchu'a ña va'a ña miki nikuu nuu kuena judio, ni ña saan kue ntsinu ini na ya. ³⁸ Cha saan nikuntaa ña nchaa nti ta Isaia, chaa ntsika'an yu'u nuu Sto'o Nchuxi, cha nchaa ra su'a:

“Sto'o, ¿ana ntsinu ini tu'un ña ntakano?

¿Ana nuu stuu Sto'o Nchuxi nchee ya?”

³⁹ Cha kue nikuu tsinu ini na ya, cha nchaa tuku nti ta Isaia tu'un yo'o:

⁴⁰ “Sto'o Nchuxi ntsasi ya ntuchi nuu kuena, cha ntsasi ya
ñatsintuni na,
cha kue kuni na kunchee na, cha ni kue kuni na kutu nini na,
cha ni kue kuni na ntacha'vi ini na, cha saan ma stata ya kuena.”

⁴¹ Ño'o nikachi ta Isaia vari ntsini ra ñavii ntatu kuu Jesus, cha nika'an ra tsa'a ya.

⁴² Tia kua'a nchu'a kuena judio ntsinu ini na Jesus, mancha sava kuena kumi chuun, tia kue ntakani na vari yu'u na kue chaa fariseu, vari kuu tatsi ra kuena ve'e sinagoga. ⁴³ Vari ntini ka na ña ka'an va'a nivi tsa'a na, susaan ña ka'an va'a Sto'o Nchuxi tsa'a na.

Tu'un ña sna'a Jesus kuu ña kunka'ncha kuachi kue nivi

⁴⁴ Jesus ni'i nika'an ya:

—Na tsinu ini yu, suu mitu'un mee tsinu ini na, tsinu ini tuku na ya ntachuun yu, ⁴⁵ cha na nche'e nuu, nche'e tuku na nuu ya ntachuun yu.

⁴⁶ Mee vatsi nuu ñayivi tono in ñanchii, takua nti'i na kuntsinu ini yu

ma koo na nuu naa. ⁴⁷ Tia na chaa so'o tu'un ka'an yu cha kue kantsitsa na ña, suu mee kuu na kunka'an ña kunkoo na tunto'o tsa'a kuachi na, vari kue vatsi ña ka'an yu ña kunto'o kue nivi yee ñayivi, vatsi takua skaku kuena. ⁴⁸ Cha na kuntasi yu cha kue kantsitsa na tu'un ka'an yu, tsa yee ña sa'a ña kunto'o na: tu'un ña nika'an yu kuu ña kunkua'a tunto'o na kii santii. ⁴⁹ Vari tu'un ña ka'an yu suu tu'un mee kui, tia Paa yu, ya ntachuun yu vatsi, kuu ya tsa'a tu'un ña tsini ñu'u ka'an yu tsi ña sna'a yu. ⁵⁰ Cha tsini yu ña tu'un ña ntsaki ya sa'i ña kuena tsinu ini tu'un yo'o kunkuchaku na icha'ncha. Ñavi ña ka'an yu ka'an yu ña tono nika'an Paa yu nuu.

Jesus ntakacha ya tsa'a kue chaa ntakaa ya

13 ¹ Kumani xoo ka ra kitsaa viko Pascua, cha Jesus ntsini ya ña kuyachi kitsaa ña stakoo ya ñayivi yo'o takua nu'u ya nuu Paa ya. Cha saan so ntsikuu ini ya kuena tsinu ini ya, kuena ntoyo ñayivi, cha nikuu ini ya na mancha kii santii.

² Cha Jesus tsixini ya tsi kue chaa ntakaa ya. Sara tachi tsa ska'in ini Juda, se'e chaa nani Simon Iscariote, ña kuntakua'i ya nuu kuena kumi chuun. ³ Cha Jesus tsini ya ña Paa ya ntsa'a ya nti'i so nchee nuu ya, cha tsini ya ña nuu Sto'o Nchuxi vatsi ya cha nuu ya kunu'u ya. ⁴ Sara ntakuiin ya cha nixita ya koto ya, cha nchikatu ya in tikoto toko ya. ⁵ Sara nchikaa ya chikuii nuu in tinto'o sara nikitsaa ya ntakacha ya tsa'a kue chaa ntakaa ya cha stayaa ya tsa'a kuera tsi tikoto ña nchikatu ya toko ya. ⁶ Cha ta kuntakacha ya tsa'a ta Simon Pedru, sara nikachi ra tsi ya:

—Sto'o, ¿a meeni kuntakacha ni tsa'a mee?

⁷ Sara ntanchiko ne'e Jesus:

—Vichi ra kue tsitu ninu ña sa'a, tia saan sana kunkutu ninu ña.

⁸ Sara nikachi ta Pedru:

—¡Miki kua'a ichi ña ntakacha ni tsa'a!

Cha nikachi Jesus:

—Tatu ma ntakacha tsa'u, ma ntuta'un kuu tsiin nuu kunkoo.

⁹ Sara nikachi ta Simon Pedru:

—¡Sto'o, ma ntakacha ni tani tsa'a, tia saani ntakacha tuku ni nta'a tsi xini!

¹⁰ Cha nikachi Jesus:

—Na tsa nchichi kue tsini ñu'u ka kuchi na, tani tsa'a na tsini ñu'u ntuntoo, vari tsa ntuvii nii na. Cha kue meekoyu tsa ntuvii koyu, vasu suu nti'i koyu.

¹¹ Cha tsa tsini ya ana kuu na kuntakua'a ya, ñavi nikachi ya: “Suu nti'i koyu nintuvii”.

¹² Nuu ntsinu ntakacha ya tsa'a kuera, ntakuntsitsi ya koto ya sara ntakuntu'u ya nuu mesa, sara nikachi ya:

—¿A ntsitu nini koyu ña sa'a tsi koyu? ¹³ Kue meekoyu skunani koyu yu Mestru tsi Sto'o, cha ntaa ka'an koyu vari ika. ¹⁴ Cha tatu mee, ña kuu Sto'o tsi Mestru, cha ntakacha tsa'a koyu, saani kue meekoyu tsini ñu'u ntakacha tsa'a tsi ta'an koyu. ¹⁵ Vari tsa sna'a yu nuu koyu nixi tsini ñu'u sa'a koyu, cha saan kusa'a koyu tonu sa'a tsi koyu. ¹⁶ Naka'an ntaa yu ña ni in musu kue ka'nu ka kuu na susaan sto'o na, cha ni in na ntasia'a tu'un kue ka'nu ka kuu na susaan na ntachuun na. ¹⁷ Cha vichi ña tsitu nini koyu nti'i ño'o, ntika'an koyu tatu nasa'a koyu saan.

¹⁸ Kue ka'an yu tsa'a nti'i koyu; mee tsini yu kuena ntakatsi. Tia tsini ñu'u kuntaa tu'un ña kaa nchaa: “Na tsitsa'an tsiin, ntuu na na kuntasi yu.” ¹⁹ Cha mancha vichi katu'un ño'o nuu koyu ta kumani ka kui takua ta nikui, tsinu ini koyu ña mee kuu ya kuu. ²⁰ Naka'an ntaa yu ña na ntaki'in na ntachuun, mee ntaki'in na, cha na ntaki'in mee, ntaki'in na ya ntachuun yu.

Jesus ntakani ya ña Juda kuntakua'i ya nuu kuena kumi chuun

²¹ Cha nuu ntsinu nika'an Jesus tu'un yo'o, nikukuaka xeen ini ya, cha nika'an ntaa ya:

—Naka'an ntaa yu ña in ta'an koyu kuntakua'a yu nuu kuena kumi chuun.

²² Cha kue chaa ntakaa ya ntakunchee nuu tsi ta'an kuera, cha ntsini saun so kuera ana tsa'a ka'an ya. ²³ Cha in chaa ntakaa ya, cha kuu ra chaa kuu ini ya, cha intu'u ra yachi xiin ya ta tsixini kuera. ²⁴ Sara ta Simon Pedru skuiko nta'a ra nuu chaa ka, takua nantakatu'un ra Jesus, ana tsa'a nika'an ya. ²⁵ Sara chaa ka ntsiku tuu nchaa ra nchika Jesus cha nintakatu'un ra ya:

—Sto'o, ¿ana kui?

²⁶ Sara ntanchiko ne'e Jesus:

—Kustatsi in yu'u paa, cha nuu chaa kunkua'a ña, chaa ka kuu ra.

Sara ntii ya paa cha statsi ya ña, sara ntsa'a ya ña nuu chaa nani Juda, se'e ta Simon Iscariote. ²⁷ Cha mii ta ntsatsi ra paa ka, niki'vi tachi ini ra. Tsa'a ñaa Jesus nikachi ya:

—Ña kusa'u, sa'i ni.

²⁸ Tia ni in kuena ntoyo tsixini tsi ya kue nitsitu nini na chanu va'a nikachi ya saan. ²⁹ Cha tono Juda naa ra kue xu'un ña tsa'a na, ñavi sava kuera nika'án ra ña Jesus kuntachuun ya ra ku'un ra ntakuaan ra kue ña'a ña kuu viko, a ña ku'un ra satsa ra xoo lu nuu kuena kunta'vi.

³⁰ Cha nuu ntsatsi Juda paa ka, nikee ra kua'an ra. Cha tsa nikuaa.

Tu'un tsa'a ña tsaki Sto'o Nchuxi

³¹ Sara ta nikee Juda kua'an ra, Jesus nikachi ya:

—Vichi ra kuntuvii ntatu Chaa ntachuun Sto'o Nchuxi, cha saan kustuu ya ñavii ntatu Sto'o Nchuxi. ³² Cha tatu stuu Chaa ntachuun Sto'o Nchuxi ñavii ntatu kuu Sto'o Nchuxi, saani Sto'o Nchuxi kustuu ya ñavii ntatu kuu Chaa ntachuun ya, cha yachi ni kusa'a ya ña. ³³ Kue ta'an lu, in nunuu ka ni kunkunkaa yu tsi koyu. Kuntantuku koyu yu, tia tono nikachi yu nuu kuena judio saani kachi yu nuu koyu vichi: ma kuu ku'un koyu nuu kunku'un yu. ³⁴ Tsa'a tu'un tsa'a nuu koyu, ña kuu ini tsi ta'an koyu, tono kuu ini yu koyu, cha saan tsini ñu'u kuu ini tsi ta'an koyu. ³⁵ Tatu kuu ini tsi ta'an koyu, nti'i so kue nivi kunkuni na ña kuu koyu na ntakaa yu.

Jesus katu'un ya ña ta Pedru kunkachi ra ña ntsíni ra ya

³⁶ Sara ta Simon Pedru nintakatu'un ra Jesus:

—Sto'o, ¿nchii kunku'un ni?

Sara ntanchiko ne'e Jesus:

—Nuu kunku'un yu, ma kuu ku'un vichi, tia saan sana kuntsau.

³⁷ Cha nintakatu'un tuku ta Pedru ya:

—Sto'o, ¿chanu va'a ma kuu kutakaa ni ko'on vichi? ¡Yee yu ña kuu yu tsa'a ni!

³⁸ Sara ntanchiko ne'e Jesus tu'un yo'o:

—¿A yeu ña kuu tsa'a? Naka'an ntaa yu nuu ku, ta kumani ka kana to'lo, uni cha'ncha kunkachu ña ntsínu yu.

Jesus kuu ichi takua tsaa na nuu Sto'o Nchuxi

14 ¹ Sara nikachi Jesus nuu kue chaa ntakaa ya:
 —Ma tsiku saka ini koyu, tsinu ini koyu Sto'o Nchuxi cha tsinu ini tuku koyu yu. ² Ve'e Paa yu yee kua'a nuu koo, vari saan nikachi yu ña kunku'un yu sava'a nuu koo koyu, cha ntaa ka'an yu. ³ Cha ta ntsinu sava'a nuu koo koyu, kuntanchiko koo tuku takua kunchaka koyu ku'un yu, cha saan kunkoo koyu tsiin nuu kunkoo. ⁴ Cha tsa tsini koyu ichi nuu kunku'un yu.

⁵ Cha ta Tomas nintakatu'un ra Jesus:

—Sto'o, ntsini kue nchii kunku'un ni, ¿nixi kuu kuni kue ichi takua tsaa kue?

⁶ Sara nikachi Jesus:

—Mee kuu ichi ña stuu ñantaa tsa'a Sto'o Nchuxi ya kuu Paa yu, cha tsa'a ña kuchaku na icha'ncha. Cha ni in na ma kuu tsaa nuu Paa yu tatu koo mee. ⁷ Tatu kue meekoyu tsini koyu yu, saani kunkuni koyu Paa yu, cha vichi ra tsa ntsini koyu ya vari tsini koyu yu.

⁸ Sara nikachi ta Felipe:

—Sto'o, sna'a ni Paa nuu kue, ñaka ni kuu nti'i ña kuni kue.

⁹ Sara nikachi Jesus:

—Tsa nikuna'a nchu'a yee yu tsi koyu, ¿nixi kuu ña ntsain kunu yu ni, Felipe? Na tsa ntsini yu, tsa ntsini tuku na ya kuu Paa, ¿chanu va'a kachu ña sna'a yu Paa nuu koyu? ¹⁰ ¿A kue tsinu inu ña mee inkaa yu ini Paa yu, cha Paa yu inkaa ya ini yu? Cha ña ka'an yu nuu koyu suu tu'un mee kui. Paa, ya inkaa ini yu kuu ya sa'a nti'i ño'o. ¹¹ Tsinu ini koyu ña mee inkaa yu ini Paa yu, cha Paa yu inkaa ya ini yu, cha tatu koo ra, tsinu ini koyu tsa'a ña sa'a.

¹² Ñantaa ka'an yu ña na tsinu ini yu, kusa'a tuku na ña sa'a; cha kusa'a na mancha ña ka'nu ka vari mee kunu'u yu nuu Paa yu. ¹³ Cha nti'i so ña kunkaka koyu nuu Paa tsi si'vi, mee kusa'a ña, takua ña kusa'a kustuu ñavii ntatu kuu Paa yu. ¹⁴ Tatu nchii nakaka koyu nuu tsi si'vi, mee kusa'a ña.

◦**14:13** Ta kachi Jesus "tsi si'vi" kunia kachia ña kuena tsinu ini ya kuu na nivi ya cha tsini na nixi tsini ñu'u kaka tavi na.

Na kuu ini Jesus kantsitsa na tu'un ya

¹⁵ 'Tatu kue meekoyu kuu ini koyu yu, kunkantsitsa koyu tu'un.

¹⁶ Cha mee kunkaka yu nuu Paa yu cha kunkua'a ya inka ya-kunchinchee koyu, takua nakunkaa ya tsi koyu ntee ni'na so. ¹⁷ Cha yaka kuu Espiritu ya, ya stuu ñantaa, cha kue nivi ñayivi ma kuu ntaki'in na ya anua na vari kue kuu kunchee na ya cha ni ntsíni na ya, tia kue meekoyu tsini koyu ya vari yee ya tsi koyu cha kunkoo ya ini koyu.

¹⁸ 'Ma stakoo nta'vi koyu, kuntanchiko nuu koyu. ¹⁹ Tsaku ka kii, kuena yee ñayivi ma kuni ka na yu, tia meekoyu kunkuni koyu yu, vari mee kuntachaku yu cha meekoyu kunkuchaku koyu. ²⁰ Cha kii saan kunkuni koyu ña mee inkaa yu ini Paa yu cha kue meekoyu inkaa koyu ini yu, cha mee inkaa yu ini koyu. ²¹ Na kantsitsa tu'un ntsaki yu, na yo'o kakuu na sna'a ña ntaa ntsitsa kuu ini na yu, cha na kuu ini yu kunkuu ini tuku Paa yu na, cha mee kunkuu ini yu na cha kustuu mee nuu na.

²² Cha ta Juda (chaa kue kuu Juda Iscariote) nintakatu'un ra:

—Sto'o, ¿chanu va'a kustuu ni meeni nuu kue, cha ma stuu ni meeni nuu kue nivi ñayivi?

²³ Sara ntanchiko ne'e Jesus:

—Na kuu ini yu, kantsitsa na tu'un, cha Paa yu kunkuu ini ya na, cha kunkitsi kue, cha kunkoo kue tsi na. ²⁴ Cha na kue kuu ini yu, kue kantsitsa na tu'un. Cha tu'un ña chaa so'o koyu suu tu'un mee kui, tu'un Paa ya ntachuun yu kui.

²⁵ 'Ño'o ka'an yu nuu koyu ini inkaa yu tsi koyu. ²⁶ Cha ya-kunchinchee koyu, ya-kuu Espiritu Paa yu, ya-kuntachuun Paa yu yu'u nuu, cha meeya kusna'a nuu koyu, cha kusa'a ya ña ntaku'un ini koyu nti'i tu'un ña ntakaní nuu koyu. ²⁷ Cha mee kusa'a ña kuntee vii koyu, cha kunkua'a ña kumi nuu koyu ña kuntee vii koyu. Cha ma kua'a ña tonono tsa'a kue nivi ñayivi yo'o. Cha ma tsiku saka ini koyu, cha ma yu'u koyu. ²⁸ Cha tsa ntsini so'o koyu ña nikachi yu, ña kunku'un yu cha kuntanchiko tuku nuu koyu. Cha tatu ntaa ntsitsa kuu ini koyu yu, kunkuaacha koyu ña kunu'u yu nuu Paa yu, vari Paa yu ka'nu ka kuu ya susaan mee. ²⁹ Cha ntakaní ño'o nuu koyu ta kumani ka kui takua ta kunkui, tsinu ini koyu yu. ³⁰ Cha ma ka'an kua'a ka yu tsi koyu, vari kuyachi ña-kuntsa'nu nuu ñayivi yo'o, cha ma kuu ka'nchi chuun nuu. ³¹ Tia saan kunkuu, cha kusa'a ña tsa

ntaka'ncha Paa yu chuun nuu, takua kue nivi ñayivi nakunia ña mee kuu ini yu ya.

¹Ntakunchichi kue cha nako'on yo'o.

Jesus kuu tu-uva ntinuu

15 ¹Mee kuu tu-uva ntinuu ntintaa, cha Paa yu kuu ya-nchaa tu. ²Cha tatu in kue nta'a kue tsa'i uva, Paa yu tsa'ncha ya ña, cha tatu tsa'i uva, ntasavii ya ña cha ntaka'ncha ya ña, takua nakua'a ki uva. ³Tu'un ña ntakani nuu koyu sa'i ña meekoyu tsa ntvii koyu. ⁴Kutuu ii koyu yu, tono mee ituu koyu. Tono in nta'a tu-uva ña mitu'in ma kuu kua'i kui'i, tatu kue itian tu-uva; saani kue meekoyu ma kuu kua'a koyu kui'i tatu kue ituu koyu yu.

⁵Mee kuu tu-uva, cha kue meekoyu kuu nta'a tu-uva. Cha na ituu ii yu, cha mee ituu na, kua'a nchu'a kui'i kunkua'a na, vari tatu kue ituu ka koyu yu, niña'a ma kuu sa'a koyu. ⁶Na kue ituu ka yu, kusatsio ya na tono sa'a na tsi in nta'a tu-uva ña kue tsa'a kui'i, ña satsio na ña cha ntayai, sara ntasatutu na ña cha chikaa na ña nuu ñu'u, nuu kunkaya. ⁷Tatu kue meekoyu ituu koyu yu, cha inkaa ii tu'un anua koyu, kaka koyu nchii ña kuni koyu, cha kunine'e koyu ña. ⁸Tatu kua'a ña va'a sa'a koyu, cha saan sna'a koyu ña kuu koyu na ntakaa yu, tsio saan stuu koyu ña vii ntatu kuu Paa yu. ⁹Cha tono kuu ini Paa yu yu, cha susaan ni kuu ini yu koyu. Kunkaa koyu nuu ña kuu ini yu. ¹⁰Tatu kantsitsa koyu tu'un ña ntsaki yu, kunkaa koyu nuu ña kuu ini yu, tono mee kantsitsa tu'un ntsaki Paa yu, cha saan inkaa yu nuu ña kuu ini ya. ¹¹Ño'o nika'an yu nuu koyu takua nakuacha koyu tono kuacha, cha saan nakuacha koyu ra nakusii nchu'a so ini koyu.

¹²Cha ño'o kuu tu'un ña tsaki yu: ña kuu ini tsi ta'an koyu, tono mee kuu ini yu koyu. ¹³Ni in na kue kuu ini ka, tono in na ña ntsa'a na meena takua kuu na tsa'a kuena va'a nchaka ta'an tsi na. ¹⁴Kue meekoyu kuu na va'a nchaka ta'an tsiin, tatu kantsitsa koyu tu'un ña ntsaki yu. ¹⁵Ma skunani ka yu koyu musu, vari in musu ntsinia nchii sa'a chaa kuu sto'i. Skunani kueyo na va'a nchaka ta'an tsiin, vari ntakani nuu koyu nti'i ña nika'an Paa yu nuu. ¹⁶Suu kue meekoyu nikatsi koyu yu, tia mee kuu ya nikatsi kueyo, cha cha'ncha yu chuun nuu koyu ña ku'un koyu ra sa'a koyu ña va'a ña miki naa. Cha saan

nti'i ña kunkaka koyu nuu Paa yu tsi si'vi, kunkua'a ya ña nuu koyu.
¹⁷Cha ño'o kuu tu'un tsa'a nuu koyu: ña kuu ini tsi ta'an koyu.

**Na kue tsinu ini Jesus kuntasi na ya cha
 kuntasi na kuena ntakaa ya**

¹⁸'Kuena kue tsinu ini yu, kuntasi na kueyo, tia ma sana ini koyu ña xi'na ka mee nikuntasi na. ¹⁹Tatu kuu koyu nivi ñayivi, kue nivi yee ñayivi kunkuu ini na koyu, tono kuu ini tsi ta'an kuena. Tia mee ntakatsi koyu nuu kue nivi ña yee ñayivi, tsa'a ñaa kuntasi na kueyo, vari kue kuu ka koyu nivi ñayivi. ²⁰Ntaku'un ini koyu tu'un ña nika'an yu nuu koyu ña in musu kue ka'nu ka kuu na susaan sto'o na. Sava na sanchu'a na yu cha saani kusanchu'a tuku na kueyo, cha sava na ntsikantsitsa na tu'un nika'an yu, cha saani kunkantsitsa na tu'un kunka'an koyu. ²¹Cha nti'i ño'o kusa'a na tsi koyu, tsa'a ña ntakaa koyu yu, vari ntsini na ya ntachuun yu.

²²'Tatu nikoo kitsi cha nikoo ka'an yu nuu kuena, ma koo kuachi kuena. Tia vichi ma kuu kachi kuena ña koo kuachi kuena. ²³Cha kuena kuntasi mee, kuntasi na Paa yu. ²⁴Tatu nikoo sa'a ña ka'nu kuu nuu na, ña miki ni in na kue nisa'a, ma kukumi na kuachi, tia vichi tsa ntsini na ña sa'a cha kuntasi na yu tsi Paa yu. ²⁵Tia ño'o ntsini ñu'u kuu takua nikuntaa ña kaa nchaa nuu tu'un ña ntsaki Paa yu ña kachi su'a: "Nikuntasi na yu, vasu koo nchii tsa'a."

²⁶'Cha ta kunkitsaa ya-kunchinchee koyu, yaka kuu ya-kunkua'a tu'un tsa'a, cha kuu ya Espiritu Paa yu ña kusna'a ñantaa. Yaka vatsi nuu Paa yu, cha kuntachuun ya ta kuntatsaa yu nuu Paa yu. ²⁷Cha kue meekoyu kunkua'a tuku koyu tu'un tsa'a, vari inkaa koyu tsiin mancha ta nikitsaa sna'a yu nuu koyu.

16 ¹'Ño'o nika'an yu nuu koyu takua ma stakoo koyu ña tsinu ini koyu yu. ²Cha kuena sinagoga kuntatsi kuena kueyo, cha kunkitsaa kii ña ta kunka'ni na kueyo, kunkuka'an na ña sa'a na ña va'a nuu Sto'o Nchuxi. ³Ño'o kusa'a na vari ntsini na Paa yu ni mee. ⁴Tia ka'an yu ño'o nuu koyu, takua nakitsaa kii saan, ntaku'un ini koyu ña tsa nika'an yu ña nuu koyu.

Ña kusa'a Espiritu Sto'o Nchuxi

¹Cha kue nika'an yu ño'o nuu koyu ta nikitsaa ntakani tu'un nuu koyu, vari ntsikaa yu tsi koyu. ⁵Tia vichi kuanu'u takua kunkaa yu tsi ya-ntachuun yu, cha ni in koyu kue ntakatu'un, nchii kunku'un yu. ⁶Tia nikukuaka xeen ini koyu tsa'a ña ntakani tu'un yo'o nuu koyu. ⁷Tia naka'an yu ñantaa nuu koyu, ña va'a ka kui ña nu'u yu, vari tatu ma nu'u yu, ya-kunchinchee koyu ma kitsi ya koo ya tsi koyu, tia tatu nanu'u yu kuntachuun ya kitsi ya. ⁸Cha yaka, ta kunkitsaa ya, kusa'a ya ña nakuni kue nivi ña kumi na kuachi, cha nakuni na ña ntaa kuu Paa yu, cha nakuni na ña kuncha'ncha ya kuachi na. ⁹Cha kustuu ya ña kuena kumi kuachi kuu kuena kue tsinu ini yu. ¹⁰Cha kustuu ya ña Paa yu kuu ya ya-ntaa, cha saani kustuu ya ña mee koo kuachi kumi, tsa'a ñaa kunu'u yu nuu ya, cha ma kuni ka koyu yu. ¹¹Cha kustuu ya ña tsa ncha'ncha kuachi ña-kuntsa'nu nuu ñayivi yo'o.

¹²'Yee kua'a ka ña sna'a yu nuu koyu, tia vichi ma kuu kutu nini koyu ña. ¹³Tia ta kunkitsaa Espiritu ña sna'a ñantaa tsa'a Sto'o Nchuxi, kusna'a ya nti'i ñantaa nuu koyu, cha ma ka'an ya tu'un meeya, kunka'an ya ña kunkuni so'o ya, cha kusna'a ya nuu koyu ña kunkuu. ¹⁴Cha meeya kusna'a ya ñavii ntatu kuu, cha kunkuchaa so'o ya ña ka'an yu cha kuntakani ya ña nuu koyu. ¹⁵Nti'i ña kumi Paa yu, kumi tuku ña, ñavi nikachi yu ña kunkuchaa so'o ya ña ka'an yu cha kuntakani ya ña nuu koyu.

Na kukuaka kuntuu na na kuacha

¹⁶'In nunuu ka, ra ma kuni ka koyu yu, tia xoo ka chinuu ra kunkuni koyu yu.

¹⁷Sara sava kue chaa ntakaa ya ntakatu'un tsi ta'an kuera:

—¿Nchii kunia kachia ña in nunuu ka ra ma kuni ka ko ya, cha xoo ka chinuu ra kunkuni ko ya?, cha ¿nchii kuni kachi ña nikachi ya su'a: “Ma kuni ka koyu yu, vari kunu'u yu nuu Paa yu”? ¹⁸Cha ¿nchii kuni kachi “in nunuu ka”? Kue tsitu nini ko nchii tsa'a ka'an ya.

¹⁹Sara Jesus ntsini ya ña kuni kuera ntakatu'un ra ya, sara nikachi ya:

—Nikachi yu ña titsi xoo ka kii ra ma kuni ka koyu yu, cha xoo ka chinuu ra kunkuni koyu yu. ¿A ño'o kuu ña ntakatu'un tsi ta'an koyu?

²⁰Naka'an ntaa yu nuu koyu ña meekoyu kunkuaku koyu cha

kunkukuaka ini koyu, tia kue nivi ñayivi kunkuacha koyi. Cha vasu meekoyu yee ña kuaka ini koyu, tia ña yee kuaka ini koyu kuntui ña kuacha koyu. ²¹ In ñá'a, ta kunkaku si'i, nto'i vari kuyachi ña tsatu nui, tia ta nikaku si'i ra sana inia ña tsatu nto'i cha kusii inia vari nikaku in suluu lu. ²² Saani kue meekoyu kukuaka koyu vichi, tia kuntanchiko kunkaa yu tsi koyu, sara kunkusii nchu'a so ini koyu, cha ni in na ma kuu kasi ña kusii ini koyu. ²³ Cha kii saan, niña'a ma ntakatu'un ka koyu yu. Ñantaa ka'an yu nuu koyu, ña ya-kuu Paa kunkua'a ya nuu koyu nti'i ña kunkaka koyu nuu si'vi. ²⁴ Cha mancha vichi, niña'a ntsain kaka koyu nuu si'vi; kaka koyu cha kuntane'e koyu ña tsika koyu, cha kunkusii nchu'a so ini koyu.

Jesus nikantuu ya ñavá'a yee ñayivi

²⁵ Ño'o nikachi yu nuu koyu tsi tu'un nchichi, tia kunkitsaa kii ña ma ka'an ka yu tsi tu'un nchichi nuu koyu, cha kunka'an ntaa yu tsa'a Paa yu nuu koyu. ²⁶ Cha kii saan kunkaka koyu nuu si'vi nuu ya, cha kue kachi yu ña kunkaka ta'vi tsa'a koyu nuu ya, ²⁷ vari mee Paa kuu ini ya koyu. Cha kuu ini ya koyu vari meekoyu kuu ini koyu yu, cha tsinu ini koyu ña mee vatsi nuu ya. ²⁸ Cha nikee nuu ya takua kitsi nuu ñayivi, cha vichi kustakoo ñayivi takua ntachiko nuu ya.

²⁹ Sara nikachi kue chaa ntakaa ya:

—Vichi ka'an ntaa ni, cha kue ka'an ka ni tsi tu'un nchichi. ³⁰ Cha vichi tsini kue ña meeni tsini nti'i ni, cha tsa tsini ni nchii kuu ña kuni kue ntakatu'un kue ni, ñakui tsinu ini kue ña vatsi ni nuu Sto'o Nchuxi.

³¹ Sara nikachi Jesus:

—¿Inká vichi ra tsinu ini koyu? ³² Cha kunkitsaa kii, cha tsa nikitsai, ña kue meekoyu kunintucha koyu ta tsio ta tsio nuu nikitsi koyu, cha kustakoo mitu'un koyu yu, tia mee ma kintoo mitu'un vari Paa yu saan so inkaa ya tsiin. ³³ Nti'i ño'o ka'an yu nuu koyu takua ntane'e koyu ña vii kuntee koyu nuu. Nuu ñayivi yo'o kunto'o koyu tia ntuntakui ini koyu ña mee tsa nikantuu yu nuu ñavá'a yee ñayivi.

Jesus tsika ta'vi ya tsa'a kuena ntakaa ya

17 ¹ Nuu ntsinu nika'an ya nti'i tu'un yo'o, ntane'e nuu ya antivi sara nikachi ya:

—Paa, tsa nikitsaa kii. Cha sna'a ni ñavii ntatu kunkukuu mee, ña kuu Se'e ni, takua saan nasna'a tuku ñavii ntatu kuu ni. ² Vari meeni ntsa'a ni nchee nuu takua ka'ncha yu chuun nuu nti'i kue nivi, cha takua kua'a ña kuchaku icha'ncha nti'i kuena ntsa'a ni nuu. ³ Cha ña kuchaku na icha'ncha kui ña nakuni na ni, ña mitu'un ni kuu Sto'o Nchuxi ya-ntaa, tsi mee Jesucristo, ya ntachuun ni. ⁴ Cha tsa ntsinu sa'a ña ntsa'a ni sa'a, cha tsi ña sa'a yo'o ra kua'a nchu'a so kue nivi ntasaka'nu na ni. ⁵ Cha vichi ni, Paa, ta kuntsaa yu nuu inkaa ni, kua'a ni ñavii ntatu nuu, tonono ntsikuu ta ntsikaa yu tsi ni mancha ta kumani ka sava'a ni ñayivi.

⁶ Tsa sna'a yu nixi kuu ni nuu kuena ntsa'a ni nuu, kuena ntakatsi ni nuu ñayivi. Nivi ni ntsikuu na cha ntsa'a ni na nuu, cha nikantsitsa na tu'un ni. ⁷ Cha vichi tsini na ña nti'i ña ntsa'a ni nuu vatsia nuu ni. ⁸ Vari tu'un ña ntsa'a ni nuu, ntsa'a ña nuu na, sara ntsinu ini na ña, cha ntsini na ña ntaa ntsitsa vatsi nuu ni, cha ntsinu ini na ña meeni ntachuun yu.

⁹ Mee tsika yu tsa'a kuena yo'o ni. Kue tsika yu tsa'a sava ka kue nivi ñayivi, tsika yu tsa'a na ntsa'a ni nuu vari nivi ni kuu na. ¹⁰ Nti'i na kuu nivi, nivi ni kuu na, cha na kuu nivi ni, nivi kuu na, cha stuu na ñavii ntatu kuu.

¹¹ Ma koo ka yu ñayivi, vari kuntatsaa yu nuu ni, tia kuena yo'o kunkoo ii na ñayivi. Paa, ña meeni kuu ni ya íí, kunchaa ni kuena tsi nchee ni ña ntsa'a ni nuu, takua in nantuu na tonono meeko in koo. ¹² Ta ntsio tsi kuena, mee ntsincha yu kuena tsi nchee ni, ña ntsa'a ni nuu. Cha ni in kuena kue nintoñu'u, cha ntoñu'u tani chaa ña vatsi kuntoñu'u, takua nakuntaa ña kaa ncha nuu tu'un ni.

¹³ Tia vichi kuntatsaa yu nuu ni, cha ka'an yu tu'un yo'o nuu kuena ini yee yu ñayivi yo'o, takua nakuacha na cha nakusii nchu'a so ini kuena tonono mee. ¹⁴ Mee ra tsa ntakani tu'un ni nuu na, ñavi kuntasi kue nivi ñayivi yo'o kuena vari kue kuu ka na nivi ñayivi, tonono mee ña suu ña ñayivi yo'o kuu. ¹⁵ Kue tsika yu ña tava ni na nuu ñayivi, tia tsika yu ña kunchaa ni na nuu ñavá'a. ¹⁶ Tonono mee ña suu ña ñayivi yo'o kuu, saani suu na ñayivi kuu na. ¹⁷ Ntasa-ii ni na nuu ni nuu ñantaa, takua nasa'a na ña kuni ni. Tu'un ni kui ñantaa. ¹⁸ Cha tonono ntachuun ni yu nuu ñayivi, saani tachuun na nuu ñayivi. ¹⁹ Cha tsa'a kuena ra ntasa-ii mee, takua saan ra nantu-ii na nuu ñantaa cha sachuun na nuu ni.

²⁰ Tia kue tsika yu tani tsa'a kuena yo'o, cha saani tsika tuku tsa'a kuena kuntsinu ini yu ta kunkuchaa so'o na tu'un ña kuntakani kuena yo'o tsa'a. ²¹ Cha tsika yu ña nti'i na in nantuu na, tono meeni Paa, in kuu ni tsiin, cha mee in kuu tsi ni, cha saani meekuena in nantuu na tsion, takua kue nivi ñayivi natsinu ini na ña ntachuun ni yu. ²² Cha ntsa'a nuu na ñavii ntatu ña ntsa'a ni nuu, takua in nantuu na, tono meeko in koo. ²³ Mee in kuu tsi na, cha meeni in kuu ni tsiin, takua in so nantuu na, takua nakuni kue nivi ñayivi ña meeni ntachuun ni yu, cha kuu ini ni na tono kuu ini ni yu.

²⁴ Paa, kuni yu ña kuena ntsa'a ni nuu nakunkaa na tsiin nuu kunkunkaa yu, takua nakuni na ñavii ntatu ña ntsa'a ni nuu, vari kuu ini ni yu mancha ta kumani ka sava'a ni ñayivi. ²⁵ Paa, ña kuu ni yantaa, kuena ñayivi ra ntsini na ni, tia mee ra tsini yu ni, cha kuena yo'o tsini na ña meeni ntachuun ni yu. ²⁶ Cha sna'a yu nuu na ana kuu ni, cha saan so kusna'a yu nuu na, takua nakuu ini tsi ta'an na tono kuu ini ni yu, cha mee nakunkaa yu ini na.

Ta tiin na Jesus

18 ¹ Nuu ntsinu nika'an Jesus tu'un yo'o, nikee ya tsi kue chaa ntakaa ya ra kua'an ya inka tsio yu'u yuu ña nani Cedron. Cha ika kantu'u in ñu'ú nuu kaa kue tukuui, nuu niki'vi Jesus tsi kuera. ² Cha saani Juda, chaa kuntakua'a ya, tsinia ika vari ke'en cha'ncha Jesus ntsintututu ya ika tsi kue chaa ntakaa ya. ³ Cha nchaka Juda in kuaa kue soldadu tsi sava kue chaa nchaa veñu'u ñuu Jerusalem, cha naa kuera kue ñaxeen tsi ña tuun nuu kuera, ntsaa kuera nuu inkaa Jesus. Cha kue sutu kuntsa'nu nuu kue sutu tsi kue chaa fariseu kuu kue cha-ntachuun kuera. ⁴ Sara Jesus tsa tsini ya nti'i ña kunkuu, ñavi niketa ya cha nintakatu'un ya:

—¿Ana ntantuku koyu?

⁵ Sara ntanchiko ne'e kuera:

—Jesus ña ñuu Nazaret.

Sara nikachi Jesus:

—Mee kui.

Cha Juda, ña ntakua'a ya, inkai ika tsi kue chaa ka. ⁶ Cha nuu nikachi Jesus su'a: “Mee kui”, ntakaka sata kuera ra ntachi kuera.

⁷ Sara nintakatu'un ya inka tuku:

—¿Ana ntantuku koyu?

Sara ntanchiko ne'e na:

—Jesus ña ñuu Nazaret.

⁸ Sara Jesus nikachi tuku ya:

—Tsa nikachi yu ña mee kui. Tatu mee ntantuku kueni, kua'a ni ichi ña kue chaa inkaa tsiin nanu'u ra.

⁹ Ño'o nikuu takua nakuntaa ña nikachi mee Jesus: “Paa, ni in kuena ntsa'a ni nuu kue nintoñu'u.” ¹⁰ Cha ta Pedru naa ra in ñaxeen, sara ntava ra ña cha ncha'ncha ra tsio kua'a so'o in chaa nani Malku, cha-kuu musu sutu kuu xini. ¹¹ Cha Jesus nikachi ya nuu ta Pedru:

—Ntachika va'a ñaxeen tsaan. Tatu Paa yu ntsa'a ya ña tsatu nto'o, ¿a ka'ún ña kunto'o yo'o, kue yee tu'va ña?

Ta nchaka na Jesus kua'an na nuu Anas

¹² Sara in kuaa soldadu tsi cha-kuu xini nuu kuera, tsi kue chaa nchaa veñu'u ñuu Jerusalen, ntiin kuera Jesus cha nchikatu kuera nta'a ya. ¹³ Sara nchaka kuera ya kua'an ra xi'na ka ve'e Anas, cha-kuu tata tsiiso Caifas, cha-kuu sutu kuu xini kuia saan. ¹⁴ Cha Caifas yo'o kuu ña tsa saan ka nikachi nuu kuena judio ña va'a ka kui ña kuu in mitu'un chaa nuu kue nivi ñuu, susaan ña kuu nti'i na.

Ta Pedru kue tsaá yu'u ra ña tsini ra Jesus

¹⁵ Sara ta Simon Pedru tsi inka chaa ntakaa Jesus, ntakaa kuera ya kua'an ya. Cha chaa yo'o tsini ta'an ra tsi sutu kuu xini, ñavi niki'ivi ra tsi Jesus ini nuu inkaa ve'e sutu ka, ¹⁶ tia ta Pedru kue nikuu ki'vi ra, nikintoo ra yuye'e. Ñavi nikee chaa tsini ta'an tsi sutu kuu xini, cha nika'an ra tsi ña nchaa yuye'e takua naki'vi ta Pedru, cha niki'vi ra. ¹⁷ Cha ña'á ka nintakatu'in ta Pedru:

—¿A suu meu kuu tuku in kue chaa ntakaa chaa ka?

Cha ta Pedru nikachi ra:

—A'an, suu mee.

¹⁸ Cha kue musu sutu kuu xini tsi kue chaa nchaa veñu'u, sta'an koyi ñu'u takua kutuni koyi vari vitsi kuu. Sara ta Pedru inkaa ra ituni ra tsi koyi yu'u ñu'u ka.

Sutu kuu xini xchichi ra Jesus

¹⁹ Sara sutu kuu xini nikitsaá ra xchichi ra Jesus tsa'a kuena ntakaa ya tsi tsa'a ña sna'a ya. ²⁰ Sara Jesus nikachi ya:

—Mee ntsika'an yu nuu nti'i kue nivi; cha saan so ntsisna'a yu ini kue ve'e sinagoga tsi ini nuu inkaa veñu'u ka'nu, nuu ntututu nti'i kuena judio, cha niña'a kue nika'an se'e yu. ²¹ ¿Chanu va'a ntakatu'un ni yu? Ntakatu'un ni kuena ntsichaa so'o ña ntakani, vari tsini na ña nika'an yu nuu na.

²² Cha nuu nika'an Jesus saan, in kue chaa nchaa veñu'u nikatui nuu ya sara nikachia:

—¿A saan ntanchiko ne'u nuu sutu kuu xini?

²³ Sara Jesus nikachi ya:

—Tatu nika'an yu in ña kue va'a, ntakani ni nchii kui; cha tatu ña nika'an yu kui ña va'a, ¿chanu va'a sanchu'a ni yu?

²⁴ Sara ntachuun Anas Jesus nuu Caifas, sutu kuu xini, cha nchiku ii nta'a ya kua'an ya tsi koyi.

Ta Pedru inka tuku kue tsaa yu'u ra ña tsini ra Jesus

²⁵ Cha inkaa ii ta Pedru ituni ra yu'u ñu'u, sara nintakatu'un na ra:

—¿A suu meu kuu in kue chaa ntakaa chaa ka?

Cha ta Pedru kue tsaa so yu'u ra:

—A'an, suu mee.

²⁶ Sara in kue musu sutu kuu xini, ña kuu ta'an chaa ncha'ncha Pedru so'o, nikachi tuki tsi ra su'a:

—Ntsini yu nuu ku inkau tsian nuu kaa tukuii ka.

²⁷ Cha ta Pedru kue nitsaa tuku yu'u ra, cha mii saani ra nikana to'lo.

Jesus inkaa ya nuu ta Pilatu

²⁸ Sara nikee kuena judio tsi Jesus ve'e Caifas, cha nchaka na ya kua'an na ve'e nuu intu'u chaa kuntsa'nu yu'u nuu ñuu Roma. Cha tsa kuntuu ra kue niki'vi kuena ini ve'e ka, takua ma kuyakua kuena cha saan kuu kuxini kuena viko Pascua. ²⁹ Tsa'a ñaa nikee ta Pilatu takua ka'an ra tsi kuena, cha nikachi ra:

—¿Nchii kuu ñavá'a nisa'a chaa yo'o?

³⁰ Sara nikachi kuena:

—Tatu suu nivi kuachi kui, ma ntakua'a kue ña nuu ni.

³¹ Cha nikachi ta Pilatu:

—Kunchaka kueni ña ku'un ni, cha ka'ncha kueni kuachi ña tono kachi ley kueni.

Tia kuena kuu xini nuu kuena judio nikachi kuena:

—Koo ichia ña kue meekue kuu ka'ni kue ni in nivi.

³² Cha su'a nikuntaa ña nika'an Jesus, ta ntakani ya nixi kunkuu ya.

³³ Sara ntanchiko tuku ta Pilatu ve'e ka, sara nikana ra Jesus cha nintakatu'un ra ya:

—¿A meu kuu Rey kuena judio?

³⁴ Sara ntanchiko ne'e Jesus:

—¿A xini ni ta'vi tu'un ña ntakatu'un ni yu, a ña inka na ntakani tsa'a nuu ni?

³⁵ Sara ntanchiko ne'e ta Pilatu:

—¿A nivi judio kuu ka'ún? Kuena ñuu ku tsi kue sutu kuntsa'nu nuu kue sutu kakuu kuena ntakua'a yo nuu, ¿Nchii sa'u?

³⁶ Sara ntanchiko ne'e Jesus:

—Ña kuntsa'nu kue inkai nuu ñayivi, tatu ña yo'o nakukui ra kukumi nivi na ka'an tsa'a takua ma ntakua'a na yu nta'a kuena judio. Tia ña kuntsa'nu kue inkai nuu ñayivi yo'o.

³⁷ Sara nintakatu'un tuku ta Pilatu ya:

—¿A kunu kachu ña kuu rey, xani?

Sara ntanchiko ne'e Jesus:

—Meeni kachi ña kuu rey. Mee nikitsi nikaku ñayivi takua ntakani ñantaa, cha nti'i kuena kantsitsa ñantaa chaa so'o na ña ka'an yu.

³⁸ Sara nikachi ta Pilatu:

—¿Cha nchii kuu ñantaa?

Cha su'a nikachi ra cha nikee ra kua'an ra ka'an ra tsi kuena judio cha nikachi ra:

—Mee, ni in kuachi kue nintane'e ña nisa'a chaa yo'o. ³⁹ Tia saan so viko Pascua tava in na vekaa. ¿A kuni kueni ña nasiaa yu Rey kueni?

⁴⁰ Sara nti'i kuena ni'i nikana na:

—¡A'an, ma siaa ni ña! ¡Siaa ni Barrabas!

Cha Barrabas kui in nivi nche'e.

19 ¹ Cha saan sana ta Pilatu ntaka'ncha ra chuun ña nakani kue soldadu ka Jesus. ² Sara kue soldadu ka sava'a koyi in corona iñu cha nchikaa koyi ña xini Jesus cha skuntsitsi koyi ya in sa'ma ntintuku. ³ Sara ntanchaa koyi ra kachi koyi:

—¡Nakoo va'a Rey kuena judio!

Sara kani koyi nuu ya.

⁴ Sara nikee tuku ta Pilatu cha nikachi ra tsi kuena judio:

—Kunchee koyu, yo'o nchaka_{ra} vatsi takua nakuni koyu ña ni in kuachi kue nintane'e ña nisa'a ra.

⁵ Sara nikee Jesus cha inkaa corona iñu xini ya cha ntsitsi ya sa'ma ntintuku. Sara nikachi ta Pilatu nuu kuena:

—¡Yo'o inkaa chaa yo'o!

⁶ Cha kue sutu kuntsa'nu tsi kue chaa nchaa veñu'u nuu ntsini kuera ya, nikitsaá koyi kana koyi:

—¡Chinai nuu krusi! ¡Chinai nuu krusi!

Cha Pilatu nikachi ra:

—Kunchaki kua'an cha chinaa kue meekoyu ña nuu krusi, vari mee koo ni in kuachi kue ntane'e nisa'a ra.

⁷ Cha kuena kuu xini nuu kuena judio nikachi kuena:

—Meekue tsini kue tu'un ña ntsaki Sto'o Nchuxi, cha kaa nchaa ña tsini ñu'u kui vari ntasa'i mii Se'e Sto'o Nchuxi.

⁸ Nuu ntsini so'o ta Pilatu ño'o, niyu'u ka ra. ⁹ Sara ntanchiko tuku ra ninti'vi ra vechuun ka, sara nintakatu'un ra Jesus:

—¿Ña nchii kuu?

Tia Jesus niña'a kue ntanchiko ne'e ya. ¹⁰ Sara ta Pilatu nikachi ra:

—¿Chanu va'a kue ka'un? ¿A ntsínu ña kumi_i chuun takua kuu chinaa yo nuu krusi a ña skaku yo?

¹¹ Sara ntanchiko ne'e Jesus:

—Koo nchee kumi ni sata_{tatu} nikusani kua'a Sto'o Nchuxi ña nuu ni, tsa'a ñaa, kuena ntakua'a yu nuu ni kumi ka na kuachi susaan meeni.

¹² Tsa'a tu'un yo'o ra ta Pilatu ntuku ra tsio nixi skaku ra Jesus, tia kuena judio kana kuena:

—¡Tatu nasiaa ni ña, suu chaa nchaka ta'an tsi Cesar^p kuu ni! ¡Nti'i ña ntasa'a mii rey kuntasia Cesar!

¹³ Nuu ntsini so'o ta Pilatu tu'un yo'o, ntaka'ncha ra chuun ña natava na Jesus yuye'e, sara ntsikuntu'u ra nuu chai nuu cha'ncha ra kuachi, in nuu nani Nuu Ntoyo Yuú Vii,^q cha sa'an hebreo skunani na ña Gabata. ¹⁴ Cha kui kii ña satu'va na kue ña'a ña kunkuachuun na viko Pascua, cha kuaa kotsuu ta Pilatu nikachi ra nuu kuena judio:

---

^p**19:12** Cesar ntsika'an na tsi chaa ntsikunsa'nu ñuu Roma tsi kua'a nchu'a kue ñuu cha mancha ñuu Israel.

^q**19:13** Nuu ntoyo yuú yo'o kui nuu sava'a na in pisu yuú vii nchu'a so.

—¡Tsaan inkaa rey koyu!

¹⁵ Tia ni'i ka kana na:

—¡Tavi! ¡Tavi! ¡Chinai nuu krusi!

Sara nikachi ta Pilatu:

—¿A rey koyu kuni koyu chinaa nuu krusi?

Cha kue sutu kuntsa'nu nikachi kuera:

—¡Cesar kuu mitu'un rey kue!

¹⁶ Sara ta Pilatu ntaka'ncha ra chuun nuu kue soldadu ña nachinaa koyi ya nuu krusi, sara nchaka koyi ya kua'in.

Ta chinaa na Jesus nuu krusi

¹⁷ Sara nikee Jesus ika cha ntsiso ya krusi ya kua'an ya nuu nani “Yuku Kiche'e Xini”, ña sa'an hebreo nania Golgota. ¹⁸ Cha ika nchinaa na ya nuu krusi, cha saani nchinaa tuku na uvi ka kue chaa, in in na itsi tsio nuu krusi na, cha meeya nuu krusi ma'i. ¹⁹ Sara ta Pilatu ntaka'ncha ra chuun ña nachaa na nuu in tuyaxi tu'un ña kachi su'a: “Jesus ña ñuu Nazaret, Rey kuena judio”, sara nchinaa na ña xini krusi ya. ²⁰ Cha kua'a kuena judio nika'vi na tu'un yo'o, vari nuu nchinaa na Jesus nuu krusi, yachi kantu'i yu'u ñuu ka, cha tu'un yo'o kaa nchai sa'an hebreo tsi sa'an latin tsi sa'an griego. ²¹ Tsa'a ñaa nikachi kue sutu kuntsa'nu nuu ta Pilatu:

—Ma chaa ni “Rey kuena judio”, chaa ni “Ña kachi ña kui Rey kuena judio.”

²² Tia ta Pilatu nikachi ra:

—Ña tsa nchaa ra saan kunintoi.

²³ Ta ntsinu nchinaa kue soldadu ka Jesus nuu krusi, sara ntikumi koyi ntaki'an kue sa'ma ya, cha ntuta'an koyi in in sa'ma ya. Sara ntaki'in tuku koyi sa'ma kuitsi ya, cha kui ña kue nikiku na, in nikunu nii na ña mancha xini cha mancha tsa'a, ²⁴ ñavi nikachi koyi:

—Ma ntata ko ña, nakusiki si'va ko nanchee ana kuntuta'in.

Cha su'a nikuntaa ña kaa nchaa nuu tu'un Sto'o Nchuxi:

“Ntastucha koyi sa'ma,

cha ntsisiki si'va koyi sa'ma kuitsi yu.”

Ño'o kuu ña sa'a kue soldadu.

²⁵ Cha yachi nuu inkaa krusi nuu nchinaa na Jesus inkaa nana ya tsi ku'i tsi na Maria ñasi'i chaa kuu Cleofas tsi na Maria Magdalena.

²⁶ Cha nuu ntsini Jesus nana ya, cha yachi xian inkaa in chaa ntakaa ya, chaa kuu ini ya, sara nikachi ya nuu nana ya:

—Ña'á, tsaan inkaa se'e ni.

²⁷ Sara nikachi ya nuu chaa cha-ntakaa ya:

—Tsaan inkaa maa ku.

Cha mancha kii saan, chaa ka ntaki'in ra ñá ve'e ra.

²⁸ Cha nuu nikuu nti'i ño'o, cha Jesus tsa tsini ya ña nti'a nikuntaa, cha takua nakuntaa ña kaa nchaa nikachi ya:

—Ichi yu.

²⁹ Sara ika iin in tinto'o ña itsitu vinu iya, cha statsi koyi in cha'ma nuu vinu ka ra nchikatu koyi ña in yutu tu-hisopo, sara nchituu koyi ña yu'u ya. ³⁰ Sara Jesus ntsi'i ya xoo vinu ka, ra nikachi ya:

—Tsa nikuntaa nti'a.

Sara ntsata nche'e ya xini ya, sara ntsi'i ya.

Ta ntuu soldadu kaa ñaxeen xiin nchika Jesus

³¹ Cha kui kii ña satu'va na ña kunkuachuun na viko Pascua, cha kuena judio kumi chuun kue kuni kuena ña kintoo kue iki kuñu ka nuu krusi kii suatu, vari kui in suatu ka'nu xeen kuu. Tsa'a ñaa ntsika kuena nuu ta Pilatu ña naka'ncha ra chuun ña naka'nu na si'in kuena inaa nuu krusi cha naxita na kue iki kuñu ka nuu krusi ka. ³² Sara kue soldadu ntsa'an koyi cha ntsa'nu koyi si'in cha-xi'na, cha ntsa'nu tuku koyi si'in inka chaa inaa xiin Jesus. ³³ Tia ta ntsaa koyi nuu inaa Jesus, cha ntsini koyi ña tsa ntsi'i ya, tsa'a ñaa kue nitsa'nu koyi si'in ya. ³⁴ Tia in kue soldadu ka ntui ñaxeen xiin nchika ya sara nikana nii tsi chikuii. ³⁵ Cha chaa ntakani ño'o kuu cha-ntsini tsi nuu ra ña nikuu, cha ñantaa kuu ña ntakani ra, cha meera tsini ra ña ñantaa kuu ña ntakani ra, cha ntakani ra ña takua kue meekoyu natsinu ini koyu. ³⁶ Cha ño'o nikuu takua nakuntaa ña kaa nchaa nuu tu'un Sto'o Nchuxi: “Ma ka'nu na ni in kiche'e ya.” ³⁷ Cha inkaa tuku nuu tu'un ya kachi su'a: “Kunkuni na ya ña ntuu na ñaxeen xiin nchika ya.”

Ta ntsutsi na Jesus

³⁸ Nuu ntsinu nikuu ño'o, in chaa nani Jose cha-ñuu Arimatea, ntsika ra nuu ta Pilatu ña nakua'a ra ichi ntaki'in ra iki kuñu Jesus. Cha ta Jose kuu ra in chaa ntakaa sé'e Jesus, vari yu'u ra kuena kumi chuun nuu kuena judio. Sara ta Pilatu ntsa'a ra ichi ña nantaki'in ra ña, cha ta Jose ntsa'an ra ntaki'in ra iki kuñu ka. ³⁹ Cha saani ntsaa

tuku ta Nicodemo, cha-ntsa'an ntau'un ta saan tsi Jesus in tsikuaa, cha naa ra kuaa oko-utsi kilu mirra tsi aloe ña nisaka na cha kui in xiko asi. ⁴⁰ Sara ta Jose tsi ta Nicodemo ntaki'in kuera iki kuñu Jesus cha nchituu kuera ña tsi in sa'ma ña nchi'i kuera xiko ka, tonon kasa'a kuena judio ta tsutsi na in na ntsi'i. ⁴¹ Cha yachi nuu ntsa'ni na Jesus nuu krusi kantu'u in nuu kaa tukui'i cha ika inkaa in ve-kava tsa, nuu ni in na ntsain ntutsi. ⁴² Cha ika ntsaki na iki kuñu Jesus, vari ve-kava ka yachi inkai cha tsa kuyachi kitsaá kii suatu kuena judio.

Jesus kue inkaa ka ya titsi nama

20 ¹ Cha na'a nchu'a kii xi'na semana ka ta inaa ka, na Maria Magdalena ntsa'in nuu inkaa nama Jesus, cha ntsinia ña yuú ña ntasi yu'u nama ka tsa nikutsioi kantu'i inka tsio. ² Sara sketi ntanchikui nuu intuu ta Simon Pedru tsi inka chaa ntakaa Jesus, cha Jesus kuu ini ya chaa yo'o, cha na Maria nikachia tsi kuera:

—¡Ntava koyi iki kuñu Sto'o ko ini nama, cha ntsini kue nchii ntsaki koyi ya!

³ Sara ta Pedru tsi inka chaa ntakaa Jesus nikee kuera kua'an ra nuu inkaa nama ka. ⁴ Cha ntintuu kuera sketa kuera kua'an ra, tia inka ra ni'i ka sketa ra susaan ta Pedru cha xi'na ka ra ntsaa nuu inkaa nama ka. ⁵ Sara ntakutanchee ra cha sku'un nuu ra sara ntsini ra kue sa'ma ña ntsituu ya, cha kue niki'vi ra. ⁶ Sara ntsaa ta Simon Pedru cha niki'vi ntaa ra ini nama ka, sara ntsini tuku ra ña ntoyo kue sa'ma ña ntsituu ya. ⁷ Cha saani ntsini tuku ra sa'ma ña ntsituu xini ya itui kantu'i in tsio, kue kantu'i tsi sava ka kue sa'ma ka. ⁸ Sara niki'vi inka chaa ntakaa Jesus, cha-xi'na ntsaa yuye'e nama ka, sara ntsini ra ña nikuu cha ntsinu ini ra. ⁹ Cha ntsain ka kutu nini va'a kuera ña kaa nchaa nuu tu'un Sto'o Nchuxi ña Jesus tsini ñu'u ntachaku ya. ¹⁰ Sara ntanchiko kue chaa ka nuu kintoo kuera.

Jesus stuu ya meeya nuu na Maria Magdalena

¹¹ Sara na Maria nikintoi yuye'e nama cha tsaku nchu'i, cha ini tsakui ntakutanchii cha sku'un nui ini nama, ¹² sara ntsinia uvi angel ntsitsi yaa koyi, cha ñantu'u koyi nuu ntsikantu'u iki kuñu Jesus; ian ñantu'u tsio ntsikantu'u xini ya, cha inkai ñantu'u tsio ntsikantu'u tsa'a ya. ¹³ Sara nintakatu'un koyi:

—Ñá'á, ¿chanu va'a tsaku?

Sara ntanchiko ni'i:

—Vari ntava na iki kuñu Sto'o yu cha ntsíni yu nchii ntsa'an sia'a na ña.

¹⁴ Cha ini ka'in ño'o, ntakevi nui sara ntsinia Jesus inkaa ya ika, tia kue nintakunia ña Jesus kuu ya. ¹⁵ Sara Jesus nintakatu'un ya ñá:

—Ñá'á, ¿chanu va'a tsaku? ¿Ana ntantuku ku?

Sara nika'in ña kuu ra chaa nchaa kue tukui'i ka, cha nikachia:

—Tata, tatu meeni ntava ni iki kuñu ya, ntakani ni nuu nchii ntsaki ni ña takua naku'un yu ntaki'in ña.

¹⁶ Sara nikachi Jesus:

—¡Maria!

Sara ntakavi cha nikachia:

—¡Rabi! —ño'o kuu tu'un sa'an hebreo, cha kunia kachia Mestru.

¹⁷ Cha Jesus nikachi ya:

—¡Siaa yu!, vari ntsain ka ntanchiko nuu Paa yu. Tia kua'an ra kachu nuu kue ñani yu ña tsa kunu'u yu nuu ya kuu Paa yu cha saani kuu ya Paa koyu, cha kuu ya Sto'o Nchuxi yu cha saani kuu tuku ya Sto'o Nchuxi koyu.

¹⁸ Sara na Maria Magdalena ntanchikui cha ntakania nuu kue chaa ntakaa Jesus:

—¡Ntsini yu Sto'o ko! —nikachia cha ntakani tuki ña nikachi ya nui.

Jesus stuu ya meeya nuu kuena ntakaa ya

¹⁹ Cha nuu nikuaa kii saan, kii xi'na semana ka, cha kuena ntakaa ya ntututu kuena ini ve'e, cha ntakasi na yuye'e vari yu'u na kuena kumi chuun nuu kuena judio. Sara Jesus niki'ivi ya cha ntsikunchichi ya ma'i kuena, cha nika'an ya kuena:

—¡Nakoo va'a koyu!

²⁰ Cha sara sna'a ya nta'a ya tsi xiin ya nuu kuena, sara nikuacha nchu'a kuena ña ntsini na Sto'o na. ²¹ Sara inka tuku nika'an Jesus kuena:

—¡Nakoo va'a koyu! Tono Paa yu ntachuun ya yu, saani mee tuku kuntachuun koyu.

²² Sara ntivi ya nuu kuena, cha nikachi ya:

—Ntaki'in koyu Espiritu Sto'o Nchuxi. ²³ Kuena kunkuka'nu ini koyu tsa'a kuachi sa'a na, kuntoo kuachi na, cha kuena ma kuka'nu ini koyu tsa'a kuachi sa'a na, ma ntoo kuachi na.

Ta stuu Jesus meeya nuu ta Tomas

²⁴ Cha ta Tomas, in kue nuu nti-utsi-uvi kue chaa ntakaa Jesus, cha skunani na ra Kuati, koo ra inkaa tsi kuena ta stuu ya meeya nuu kuena. ²⁵ Sara sava ka kue chaa ntakaa ya ntakani kuera nuu ra:

—¡Ntsini kue Sto'o ko!

Tia nikachi ra:

—Tatu ma kuni yu nta'a ya nuu niki'vi ntuyu kaa, cha tatu ma kuu tuu xini nta'a nuu ntutsi nta'a ya, cha tatu ma kuu tuu nta'a nchika ya nuu ntutsi, ma tsinu ini yu ña ntakani koyu.

²⁶ Sara nuu niya'a una kii, cha kuena ntakaa ya ntututu tuku kuena in ve'e sara inkaa ta Tomas tsi kuena. Sara ntakasi kuena yuye'e, tia in mitu'un niki'vi Jesus nuu inkaa kuena cha ntsikunchichi ya ma'i kuena cha nika'an ya kuena:

—¡Nakoo va'a koyu!

²⁷ Sara nikachi ya nuu ta Tomas:

—Tuu xini nta'u yo'o, cha kunchee nta'a, cha tuu nta'u nchika, Stakoo ña tsiku saka inu ra tsinu inu yu.

²⁸ Sara ta Tomas nikachi ra su'a:

—¡Meeni kuu Sto'o yu tsi Sto'o Nchuxi yu!

²⁹ Cha Jesus nikachi ya:

—Tsinu inu vari ntsinu yu. ¡Ntika'an kuena tsinu ini vasu ma ntsini na!

Tsa'a ño'o ncha na tutu yo'o

³⁰ Jesus sa'a ya kua'a nchu'a ka ñava'a ña ka'nu kuu nuu kue chaa ntakaa ya, cha kue nitsikava ncha nti'a nuu tutu yo'o. ³¹ Tia ño'o ntsikava ncha takua natsinu ini koyu ña Jesus kuu ya ya-kuu Cristo, Se'e Sto'o Nchuxi, cha na kuntsinu ini ya kunkoo na icha'ncha so nuu ya.

Jesus stuu ya meeya nuu utsa kue chaa ntakaa ya

21 ¹ Nuu niya'a tsaku kii, Jesus stuu tuku ya meeya nuu kue chaa ntakaa ya yu'u chikuii ña nani Tiveria,^r cha su'a nikuu

ta stuu ya meeya: ²Ña inkaa ta Simon Pedru, ta Tomas, cha-skunani na Kuati, ta Natanael, cha-ñuu Kana ña kantu'u Galilea, kue se'e ta Zebedeo tsi uvi ka kue chaa ntakaa ya. ³Sara ta Simon Pedru nikachi ra nuu kuera:

—Kunku'un yu ka'ni chaka.

Sara nikachi kuera:

—Saani meekue kunku'un kue tsiun.

Sara nikaa kuera nuu varku ra kua'an kuera, tia tsikuaa saan kue nine'e kuera ni in chaka.

⁴Cha ta kuntuu, Jesus ntsikunchichi ya yu'u chikuii ka, tia kue chaa ntakaa ya kue nintakuni kuera ya. ⁵Sara nintakatu'un ya kuera:

—Ñani, ¿a nine'e koyu chaka katso?

Sara ntanchiko ne'e kuera:

—A'an, koo ni in ti nine'e kue.

⁶Cha nikachi ya:

—Chikaa ñunu ku chi tsio kua'a varku ku sara kunine'u chaka.

Cha su'a sa'a kuera, sara ta nikuni kuera tava ra ñunu ka, kue nikunchee kuera vari ntsitu ntaa so chaka titsia. ⁷Sara chaa ña Jesus kuu ini ka ya nikachi ra tsi ta Pedru:

—¡Sto'o ko kuu ra!

Ta ntsini so'o ta Simon Pedru ña Sto'o kuera kuu ya-inkaa ika, ntaki'in ra sa'ma ra cha ntachikatu ra titsi ra vari ntava ra sa'ma ra, sara skana ra meera nuu chikuii. ⁸Sara sava ka kue chaa ka ntsaa kuera yu'u chikuii ka tsi varku, ñuu kuera ñunu nuu iin tsitu so chaka, vari ntsa'an kuera kuaa in-sientu ni metru nuu chikuii ka.

⁹Sara ta nuu kuera nuu ñu'ú, ntsini kuera kai tintuu ñu'u cha iskaa in chaka tsi paa nuu tintuu ñu'u ka. ¹⁰Sara nikachi Jesus:

—Kunaa kué uvi uni chaka kiti ntava koyu kitsu.

¹¹Sara ta Simon Pedru nikaa ra nuu varku sara niñuu ra ñunu mancha nuu ñu'ú, cha iin tsitu so chaka na'nu nui, in-sientu-uxiko-utsi-uni chaka nine'e kuera cha vasu kua'a nchu'a ti kuu, kue nintata ñunu kuera. ¹²Sara nikachi Jesus:

—Na'a kué kasini koyu.

Cha ni in kue chaa ntakaa ya kue nikitsi ini kuera ntakatu'un ra ana kuu ya, vari tsa tsini kuera ña Sto'o kuera kuu ya. ¹³Sara nikuyachi

Jesus cha ntiin ya paa sara ntsa'a ya ña nuu kuera cha saani sa'a ya tsi chaka ka.

¹⁴ Mancha kii ntachaku ya, ño'o kuu uni cha'ncha ña Jesus stuu ya meeya nuu kue chaa ntakaa ya.

Ta tsa'a Jesus tu'un nuu ta Simon Pedru

¹⁵ Nu ntsinu ntsisini kuera, Jesus nintakatu'un ya ta Simon Pedru:

—Simon, se'e ta Jonas, ¿a kuu ini ku yu susaan kuena yo'o?

Sara ntanchiko ne'e ta Pedru:

—Aan, ni Sto'o, meeni tsini ña kuu ini yu ni.

Sara nikachi Jesus:

—Kunchaa kue le'lu.

¹⁶ Sara nintakatu'un tuku ya ra ña uvi:

—Simon, se'e ta Jonas, ¿a kuu inu yu?

Sara ntanchiko ne'e ta Pedru:

—Aan, ni Sto'o, meeni tsini ña kuu ini yu ni.

Sara nikachi Jesus:

—Kunchaka kue ntikachi.

¹⁷ Cha nintakatu'un tuku ya ra ña uni:

—Simon, se'e ta Jonas, ¿a kuu inu yu?

Sara nikukuaka ini ta Pedru vari nikuu uni cha'ncha ntakatu'un ya ra ña a kuu ini ra ya, sara ntanchiko ne'e ra su'a:

—Sto'o, meeni tsini va'a ni ña kuu ini yu ni.

Sara nikachi Jesus:

—Kunchaa kue ntikachi. ¹⁸ Naka'an ntaa yu nuu ku ña ta yucha ku ntsintakuntsitsu sa'ma ku cha ntsitsa'un nchii ni kunu ku'un, tia nakuntsa'nu, kuste u nta'u cha inka na kuntaskuntsitsi sa'ma yo, cha kunkunchaka na yo ku'un nuu kue kunu ku'un.

¹⁹ Ño'o nikachi Jesus takua sna'a ya nixi kunkuu ta Pedru, cha su'a kuu ña kuntachi ñu'u ra Sto'o Nchuxi. Sara nikachi ya:

—¡Kutakaa yu!

Siin siin ichi kunku'un kue chaa ntakaa Jesus

²⁰ Cha ta ntakunchee ta Pedru chi sata, ntsini ra ña ntakaa chaa ña Jesus kuu ini ka ya vatsi ra. Cha chaa yo'o kuu cha-ntsintu'un xiin Jesus ta ntsixini kuera cha nintakatu'un ra ya: “Sto'o, ¿ana kuu chaa

kuntakua'a ni?" ²¹ Cha nuu ntsini ta Pedru ña vatsi ra, nintakatu'un ra Jesus:

—Sto'o, cha ño'o ¿nchii kunto'i?

²² Cha ntanchiko ne'e Jesus:

—Tatu kuni yu ña nakintoi mancha ta kuntanchiko, ¿chanu va'a ntakaninu tsa'i? Meu kutakaa yu.

²³ Tsa'a ño'o nintucha tu'un nuu kuena tsinu ini Jesus ña chaa yo'o ma kuu ra, tia Jesus kue nikachi ya ña ma kuu ra, ña nikachi ya kui: “Tatu kuni yu ña nakintoi mancha ta kuntanchiko, ¿chanu va'a ntakaninu tsa'i?”

Tu'un santii

²⁴ Ño'o kuu chaa cha-ntakani ña ntsini tsi nuu ra kueña nikuu cha nchaa ra ña, cha tsini kueña ña ka'an ra kui ñantaa.

²⁵ Jesus sa'a ya kua'a nchu'a ka kue ña'a, ña tatu nachaa na ta in ta ian nuu kue tutu, mee ra ña ka'án kui ña ni nuu nii ñayivi yo'o ra ma keta kuin nti'i kue tutu yo'o. Saan nakoi.